

ΠΑΝΤΟΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΕΠΙΘΕΤΗ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ 15 ΘΕΤΕΡΑ

ΙΔΡΥΤΗΣ : Γ. Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΙΡΗΝΗ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ. : ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 106.600.000

72 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
10 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ
(Έν Ἀμερικῇ, Ἀγγλίᾳ, Αἰγύπτῳ, Κύπρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ)
ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εἰς Δραχμάς καὶ Συναλλάγμα ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ
ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ προθεσμία.

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΑΔΕΛΦΩΝ Χ. ΚΑΡΡΑ
 ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1902

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΣΤΑΔΙΟΥ 20 - ΑΙΟΛΟΥ 210 - ΑΙΟΛΟΥ 223 (Χαυτεία)

Εκτελούνται παραγγελίαι όλων των ειδών
 Ζαχαροπλαστικής.

ΚΟΥΦΕΤΑ ΓΑΛΩΝ - ΓΑΥΚΑ - ΜΑΡΜΕΛΑΔΕΣ Κ.Α.Π.
 ΤΗΛΕΦΩΝΑ 7-13

ΑΓΓΛΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαια 28.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ - ΡΟΣ ΚΟΡΑΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΑΜΟΥ

Κεφάλαια 5.000.000

Filiale τής Ἀγγλο-ἀμερικανικῆς Τραπεζῆς

Σύμβουλος Γενικός Διευθυντής

ΣΤΥΛ. ΜΑΝΤΑΦΟΥΝΗΣ

ΕΚΤΕΛΕΙ ΠΑΣΑΝ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Τόκος 4ο) 4 1) 2ο) 5ο) 6ο)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

έκτελουμένη δια των γνωστών πολυτελών και ταχέων υπερωκεανίων της.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-Θ/ΝΙΚΗΣ-ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ-ΒΑΡΝΗΣ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

έκτελουμένη δια του ταχυτάτου υπερωκεανίου της «ΠΑΤΡΙΣ» και του γνωστού πολυτελους θαλαμηγού «ΑΝΔΡΟΣ»

Μηνιαία γραμμή Πειραιώς-Χίου-Μιτυλήνης-Θ/νίκης-Βόλου-Πειραιώς-Πατρών-Μασσαλίας

έκτελουμένη δια της πολυτελους θαλαμηγού «ΝΑΕΟΣ».

Γραμματεί δε' όλους τους ελληνικούς λιμένας.

Πληροφορίαι: Έν Πειραιεί ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ, Μέγαρον Βάτη, 1ον πάτωμα τηλ. 3-64

Έν Αθήναις, Απελλοῦ 1 Τηλ. 6-44.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΠΙΣΤΑΤΕΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ 15.000.000

Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου: ΚΩΝΣΤ. Γ. ΣΑΜΑΡΑΣ

Γενικός Διευθυντής: ΙΩΑΝ. Ε. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ

Έντεταλμένος Σύμβουλος: ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΒΑΤΙΣΤΑΣ

ΕΚΤΕΛΕΙΤΑΙ ΠΑΣΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γ. Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΙΡΗΝΗ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 304 (Πάροδος)

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

16 - 31 Μαρτίου 1926

ΑΡΙΘ. 15-16 [87-88]

ΠΡΟΣΕΧΩΣ Ο „ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΓΩΝ“

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ. - Ίθρυσις Ἀκαδημίας. - Τὰ κοντά φουστάνια. - Καὶ ὁ ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ. - Πρωταπριλιά.

ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ. - Ὅταν ἡ γυναίκα καθρεφτίζεται. [Συνέχεια καὶ τέλος].

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ. - Λουκία Δημ. Ράλλη. - Δημήτριος Ταγρόπουλος.

ΣΩΚΡ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. - Ὁ φρικτός ὄρκος.

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ. - Λουλοῦδι τῆς Μονεμψασιᾶς. [Διήγημα].

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗ. - Στιγμὲς κακῆς [Διήγημα].

ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΤΡΙΔΗ. - Π. Νιρβάνας [Ἔντομοι κριτικὰ χαρακτηρισμοί. Μετ' εἰκόνας].

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ. - Ἱστορίαι - Ἀνέκδοτα - Περιέργα κλπ. κλπ.

ANDRÉ LICHTENBERGER. - Ὁ Μικρὸς Βασιλεὺς Κεφ. 22ον. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Σθαντίλα. Κεφ. 23ον. Ὁ ἄνθρωπος. Κεφ. 24ον. Ἡ ὀπτασία. [Μυθιστόρημα κατὰ μεταφράσιν τῆς Δοκ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΗΣ ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ].

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ - ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ - ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΑΘΑΝΑΤΟΙ. - Ὁ «Παντογνώστης» κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του (1923) εἶχε κάμει εὐρυτάτην ἔρευναν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἱδρύσεως ἐν Ἑλλάδι Ἀκαδημίας καὶ πρῶτος αὐτὸς χαίρεται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Παγκάλου ληφθεῖσαν ἀπόφασιν. Ὅτι ἡδύνατο κανεῖς ἐν τούτοις νὰ παρατηρήσῃ διὸ μεταξὺ τῶν πρώτων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας δλέπει καὶ μερικά πρόσωπα τοῦ πολὺ ἀργότερα ἔπρεπε νὰ κριθοῦν ὅτι πρέπει νὰ γίνουσι ἢ ὄχι ἀκαδημαϊκοὶ καὶ ἄλλα πρόσωπα τοῦ δὲν ἔπρεπε κἀν νὰ γίνῃ σκέψις διὰ νὰ καταλάβουσι τὴν περιβλεπτομένην θέσιν, ἐν ᾧ παρέμειναν ἐκτὸς τῆς ἀκαδημικῆς παρεμβολῆς πρόσωπα, τὰ ὅποια ἔχουσι μεγαλυτέραν ἀξίαν ἀπὸ τοὺς πλείστους τῶν χειροτονηθέντων ἀκαδημαϊκῶν. Ὅπως δὴποτε τὸ πρᾶγμα δὲν μᾶς ἐκπλήσσει διότι αὐτὰ συμβαίνουσι παντοῦ διὰ γίνεται κατὰ πρώτην φοράν. Παντοῦ εἰσχωροῦσι αἱ φιλικαὶ ἐπεμβάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐθεωροῦσαμεν ἀνώτερον τὸν εἰσηγητὴν κ. Αἰγινήτην. - Ἐλπίζομεν ἐν τούτοις διὸ παρατηρηθεῖσι μικρὰ μεροληψία ὡς πρὸς τὴν ἐκλογήν τῶν πρώτων ἀκαδημαϊκῶν θὰ διασκεδασθῇ διὰ τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς δυναμένων νὰ ἐγείρωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν τὸ δάρος τῆς ἐπιλέκτου ταύτης θέσεως.

Πρὸς σύστασιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διορίζονται διὰ τῆς Συντακτικῆς ἀποφάσεως ὡς πρῶτα τακτικὰ μέλη αὐτῆς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν οἱ κ. κ. Δημ. Αἰγινήτης, Φ. Νέγρης, Φ.

* ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ. 3.50 *

Ο

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΟΙ

Εσωτερικού	Δρ. 80.—
Εξωτερικού	Φρ. γαλ. 60.—
Αμερικής	Δολλάρ. 4.—
Αγγλίας και Αποικιών	Σελλήνια 15.—

Αί συνδρομαί πάντοτε προπληρωτέαι.

Πάσαι αι επιστολαί και τὰ χρηματικά ἐμβάσματα δέον
ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

Νικολαΐδης, Γ. Φωκάς, Κ. Ζέγγελης, Γ. Ρεμουνδός, Άγγ. Γκίνης, Κ. Κτενάς, Κ. Μαλτέζος, Ί. Πολίτης, Κ. Σάββας, Γ. Σκλαβουδός, Έμμ Έμμανουήλ, Άλ. Βουρναζός και Κ. Βέης.

Έν τῇ δευτέρῃ τάξει τῶν γραμμάτων και Καλῶν Τεχνῶν οἱ κ. κ. Χατζηδάκις, Σ. Μενάρδος, Π. Καθβαδίας, Χ. Τσουντάς, Κ. Παλαμάς, Ί. Ίακωβίδης, Γ. Σωτηριάδης, Κ. Άμαντος, Γ. Δροσίνης, Β. Κουρμένος, Άρ. Προβαλλέγγιος, Άντ. Κεραμόπουλος, Ί. Καλιτσουάνκης, Γ. Οἰκονόμου, Γ. Σωτηρίου και Α. Όρλάνδρος.

Έν τῇ τρίτῃ τάξει τῶν Ἠθικῶν και Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος και οἱ κ. κ. Κ. Ρακτιβάν, Ά. Ἀνδρεάδης, Ν. Πολίτης, πρῶην ὑπουργός, Δ. Παπούλιας, Θ. Βορρέας και Μ. Λειβαδάς.

Ὡς πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ ἔτος 1926 διορίζεται ὁ κ. Φ. Νέγγης, ὡς ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Γ. Χατζηδάκις, ὡς Γεν. Γραμματεὺς μέχρι τέλους 1927 ὁ κ. Σ. Μενάρδος, ὡς γραμματεὺς ἐπὶ τῶν πρακτικῶν ὁ κ. Κ. Παλαμάς και ὡς γραμματεὺς ἐπὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας ὁ κ. Γ. Δροσίνης, ἀμόφτεροι μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1928.

ΤΑ ΚΟΝΤΑ ΦΟΥΣΤΑΝΙΑ.—Ἦρχισεν ἡ προκναγγελθεῖσα καταδίωξις τῶν κυριῶν ποῦ φέρουν κοντά φουστάνια». Ἐν μέτρον κυβερνητικὸν πρέπει (στραδὸ ἢ κουτσὸ) νὰ ἐφαρμόζεται. Ἀλλὰ ἀπὸ ἐφαρμογῆς εἰς ἐφαρμογὴν ὑπάρχει μεγάλη διαφορά. Θὰ ἦτο λοιπὸν φρόνιμον νὰ ληφθοῦν κάπως εὐλαβητικὰ μέτρα κατὰ τῶν παραβατίδων ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας τῶν Πόλεων, ἡ ὅποια πρέπει νὰ τὰς προστατεύῃ ἀπὸ τοὺς βανδαλισμοὺς τοῦ περιέργου πλήθους, ἐκτὸς ἂν πρέπει ἀκόμη νὰ θεωρούμεθα «οἱ ἄνθρωποι τῶν ὀρέων», ἐνῶ νομίζομεν ὅτι εἴμεθα «οἱ ἄνθρωποι τῶν ὀρειῶν»..... κοντῶν φουστάνιων, κλπ.

ΚΑΙ Ο «ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ».—Εἰς πείσμα λοιπὸν τῆς Ἀστυνομικῆς Διατάξεως και ὁ «Παντογνώστης» ἐνεφανίσθη διὰ τοῦ προηγουμένου τεύχους μετὰ τὰ κοντά του. Ἀπὸ λάθος τοῦ προμηθευτοῦ μας χάρτου, ἔστειλε εἰς τὸ τυπογραφεῖον ἐξώφυλλον μικροτέρου τοῦ κανονικοῦ σχήματος και οὕτω ἐκόντινε πολὺ τὸ φουστάνι του. Ζητούμεν τὴν ἐπιείκειαν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

ΠΡΩΤΑΠΡΙΑΙΑ.— Ὁ κ. Βενιζέλος οὐδόλως ἀναμηνύεται εἰς τὴν πολιτικὴν.

— Ὁ κ. Πλαστήρας περιεβλήθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα.
— Ὁ κ. Πάγκαλος θὰ διενεργήσῃ λίαν προσεχῶς ἐκλογάς.

— Ὁ κ. Σκουλούδης διέθεσεν ὄλην τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ Κράτος.

— Ὁ κ. Τανταλίδης κατόπιν τούτου ἐδήλωσεν ὅτι δὲν θὰ τὰ ξανακόψῃ...!

— Ὁ κ. Ροῦφος μᾶς ἔφερε δεμένον τὸν ἀπειθαρχον κ. Μουσολῖνι.

— Εἶναι ψεῦδος ὅτι ὁ κ. Δεμερτζῆς κάνει παπούτσια ἐπὶ παραγγελίᾳ, διότι δῆθεν δὲν εὐρίσκει στὸ πόδι του ἔτοιμα.

— Ὁ κ. Κονδύλης πειθαρχεῖ εἰς τὴν κατάστασιν.

— Ὁ κ. Καφαντάρης θὰ παύσῃ νά... θηρεύῃ!

— Τὰ πολιτικὰ κόμματα ἐτέλεσαν πάνοπλον δοξολογίαν ἐπὶ τῇ .... συμφιλίῳσει.

— Ὁ κ. Εὐταξίας θὰ πετάξῃ μετὰ τὸ πρῶτον ἀεροπλάνον τῆς Ἀμόνης.

— Ψεῦδος ὅτι ὁ κ. Κούνδουρος εἶναι κατὰ τοῦ πολιτικοῦ γάμου (πρὸς ἡσυχίαν τῶν λαδικῶν τῆς γειτονίας).

— Ὁ κ. Παπαναστασίου δὲν πάσχει ἀπὸ ὑπερδιέγερσιν τῶν νεύρων κατόπιν τῆς θηροθεραπείας ποῦ τοῦ συνέστησεν ὁ κ. Πάγκαλος, εὐγενῶς πρὸς τοῦτο προσφερθεῖς.

— Ὁ κ. Τσαλδάρης ἐνόησε τέλος τὸ «οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον» πλὴν ἂν ἀνεπιφυλάκτως και λοιπὸν τροπάριον.

— Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος δὲν λέγεται Ἀντρέας!

— Ὁ κ. Μεταξᾶς δὲν φαληρίζει... διαρκῶς!

— Ὁ κ. Ζαῖμης δὲν συνομιλεῖ μετὰ τοὺς ἰχθεῖς και πᾶσα περὶ τούτου φήμη εἶναι κακόδουλος.

— Ὁ κ. Πῶπ θὰ μονομαχήσῃ μετὰ τὸν κ. Πάγκαλον ἂν ὁ τελευταῖος δὲν δεχθῇ τὰς ἀπέψεις του πρὸς διευθέτησιν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως.

— Ἀπαντες οἱ συνδρομηταὶ τοῦ «Παντογνώστου» μᾶς ἔστειλαν τὰς συνδρομάς των και τοὺς εὐχαριστοῦμεν. Κατόπιν τούτου ἡ τακτικὴ ἐκδοσίς μας ἐξησφαλίσθη και εἰς ἐνδείξιν τὰ Γραφεῖά μας μεταφέρονται αὐριον 1ην Ἀπριλίου εἰς τὸ Πτωχοκομεῖον.

Ἡ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ὡρισθῆ εἰς δραχμάς ὀγδοήκοντα (ἀριθ. 80) και παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταὶ μας νὰ ἐμβάσωσι πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ταύτην ἢ νὰ ἐπιστρέψωσι τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα τεύχη διὰ νὰ τοὺς διαγράψωμεν.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλουμένους νὰ μᾶς γνωρίζωσι τὴν ἐκάστοτε νέαν διεύθυνσίν των, πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων.
(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

ΥΠΟ ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΟΤΑΝ Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΘΡΕΦΤΙΖΕΤΑΙ

(Συνέχεια και τέλος)

Λαοὶ βάρβαροι και λαοὶ κατὰ φύσιν ζῶντες σήμερον εἶναι ζωντανὰ ἀποδείξεις τῆς παλαιᾶς ἀρχεγόνου συνηθείας ὅχι μόνον τοῦ χρωματισμοῦ, ἀλλὰ και τῆς στιγματίσεως τοῦ δέρματος. Εἰς τάφους δὲ τῶν Κυκλάδων νήσων, οἱ ὅποιοι ἀνῆκον εἰς τὴν 3ην περίου χιλιετηρίδα π. Χ. ἀνευρέθησαν ἄλλοτε μικρὰ δοχεῖα μετὰ βόλους ἐρυθροῦ και κυανοῦ χρώματος, και ἠρμηνεύθησαν τότε, ὅτι μετὰ τοὺς αἰ δέσπονται τῶν νήσων ἔγραφον ἐπὶ τοῦ προσώπου των κυκλικὰς κηλίδας ἢ στίγματα, μεταχειριζόμενοι πρὸς τοῦτο, κατὰ τὸν ἀρχαιολόγον Τσουνταν, κωνικά ἢ κυλινδρικά λίθινα ἐργαλεῖα. Ἡ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ κατακειμένη ἐκ Μυκηναίων κεφαλὴ μετὰ τοὺς ἐρυθροὺς κύκλους και μετὰ τὰ στίγματα ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἀναμφιβόλως ὁμιλεῖ εὐγλωττα περὶ τοῦ ἐθίμου τούτου και μεταξὺ τοῦ κόσμου τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἐπιχρῆν, ἡ συνήθεια εἰς τὰς ἐλληνίδας νὰ χρωματίζουσι τὸ πρόσωπον, ὥστε νὰ ἐνισχύωνται αἱ φυσικαὶ ἀποχρώσεις τῆς ἐπιδερμίδος, ἦτο κοινοτάτη και προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι αἱ γυναῖκες ἔξω ὅλως διόλου περιωρισμένον και καθεστηκότα βίον, ὁ ὅποιος βαθμηδὸν κατέστρεφε τὴν φυσικὴν ζωηρότητα και τὴν ἀκμὴν τῆς ὄψεώς των. Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἡ συνήθεια εἶχεν εἰσαχθῆ τὸ πρῶτον μεταξὺ τῶν ἐν Ἀσίᾳ γυναικῶν τῶν Ἰωνῶν ἀπὸ τὰ ἐνδοτέρα, ὅπου ἐκπαλαί ἐπεκράτει αὕτη. Παρ' Ὁμήρῳ (Ὀδύσ. Ε. 162) ἀπαξ μόνον λέγεται «ἐπιχρίσασα παρειάς». Αἱ δὲ ἀτθίδες δέσπονται, ἐν ὅσῳ διέμνον εἰς τὸν οἶκόν των, δὲν ἐπεχρίοντο, και μόνον ὁσάκις ἐμελλον νὰ ἐξέλθουν ἢ νὰ φανοῦν ἐπέεραστοι, ἐπεδίδοντο εἰς τὴν ἐνασχόλησιν τῆς ψιμυθίσεως. Ὁ Λυσίας ἀναφέρει (π. Ἐρατοσθ. φόν.), ὅτι ὁ ἀνήρ λέγει ὡς γνώρισμα, ἔξ οὗ ἐνόησεν, ὅτι ἡ σύζυγός του ἐπῆγαινε πρὸς τὸν ἐραστὴν τῆς, ἦτο ἡ ψιμυθίσις τοῦ προσώπου.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τὰ μέσα, τὰ ὅποια μετεχειρίζετο πρὸς καλλωπισμὸν τῆς ἢ ἀρχαία Ἑλληνίς.

Διὰ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου ἐγένετο χρῆσις ἢ ὀρυκτῶν ἢ φυτικῶν οὐσιῶν. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν σπουδαιότατον ἦτο τὸ ψιμυθιον, δηλητηριώδης ἐνωσις μολύβδου, ἡ ὅποια ἐχρησίμευεν ὡς λευκὸν ἀνθηρὸν χρῶμα (Πλουτ. Συμπ. ΣΤ. 6). Ὡς ἐρυθρὰ δὲ χρώματα ἐχρησιμοποιοῦντο τὸ *κιννάβαρι*, δηλαδὴ ὁ θειοῦχος ὑδράργυρος, και αἱ φυτικαὶ οὐσῖαι, τὸ *σινκάμιον*, ἢ *ἐγγουσα*, τὸ *φῦκος*, και ὁ *παιδέρωσ*. Ὁ παιδέρωσ παρεῖχε βαφήν, ἡ ὅποια ὁμοίαζε πρὸς τὸ ἐρυθρὸν τῶν παρειῶν τῶν παιδιῶν.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν, εἰς τὸν ἀρχαῖον τάφον τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος παρὰ τὸ Πολυτεχεῖον Ἀθηνῶν, ἀνευρέθησαν μεταξὺ ἄλλων και δύο τυξίδια γεμάτα ἀπὸ σωματῖα λευκά, τροχοειδῆ και κοῖλα κατὰ τὴν μίαν αὐτῶν ὀψιν. Ταῦτα συνίσταντο ἀπὸ ἀνθρακικὸν μολύβδον. Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὰς περιγραφὰς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τὸ ψιμυθιον ὡς κυριώτατον συστατικὸν αὐτοῦ εἶχε τὸν μολύβδον τοῦτον, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι τὰ λευκὰ ἐκῆνα σωματῖα ἦσαν ψιμυθιον, και θὰ ἐτίθεντο, φαίνεται, ἕκα-

στον ἐντὸς ἀντιστοίχου κοιλότητος, ἵνα προστριβόμενα μετὰ ὑγρὸν χρωστήρα ἀποδίδουν τὸ λευκὸν χρῶμα.

Τῷ 1840 ὁ χημικὸς Λάνδερρ, ἀναλύσας λευκοὺς και ἐρυθροὺς βόλους εὐρεθέντας εἰς τάφους τῶν Ἀθηνῶν, ἀνεῦρεν ὅτι οἱ μὲν λευκοὶ συνίσταντο ἀπὸ ἀνθρακικὸν μολύβδον ζυμωμένον μετὰ λεύκωμα αὔγου, οἱ δὲ ἐρυθροὶ περιείχον και σιδηροῦχον ἄργιλλον. Ἀλλὰ και ὁ μακαρίτης καθηγητῆς Ἀναστ. Χρηστομάνος ἀναλύσας τοιοῦτους βόλους, ἀνεῦρεν ὅτι οἱ ἐρυθροὶ εἶχον χρωματισθῆ μετὰ ἐρυθρόδανον (κ. ῥιζάρι), τὸ ὅποιον παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἦτο σύνθηρος χρωστικὸν μέσον.

Τὰ φρύδια και τὰς βλεφαρίδας (ὑπογραφὴ ὀφθαλμῶν) ἐπέχριον δι' *ἀσβόλου* ἢ διὰ *στίμμεως*, τὸ ὅποιον εἶναι ἐνωσις ἀντιμονίου. Ὁ Λάνδερρ, ὅστις ἀνέλυσε και τεμάχιον μαύρης ὕλης ἐκ τῶν εὐρημάτων Ἀθηναίου τάφου, εὐρενὸν τοῦτο ἢ στίμμι ἠνωμένον μετὰ θείου. Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐπίσης και χρώματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐχρωματίζοντο μαῦραι ἢ ξανθαὶ ἢ χρυσοειδεῖς και πυρραὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς. Ἀλλὰ τὸ πυρρὸν χρῶμα δὲν ἦτο φαίνεται, ἀνεκτὸν διὰ τὰ φρύδια δι' ὃ και ὁ κωμικὸς Ἀλεξίς λέγει: «Τὰς ὀφρυς πύρρας τις ἔχει· ζωγραφοῦσιν ἀσβόλω».

Τὰς βαφὰς ἐπέθετον ἢ μετὰ χρωστήρα ἢ μετὰ τὸν δάκτυλον. Ἀρχαῖα ἀνάγλυφα και ἀγγειογραφίαι μαρτυροῦν τὸν τρόπον τῆς τοιαύτης ἐνασχολήσεως. Οὕτω βλέπομεν ἐπὶ μᾶς ἀγγειογραφίας γυναῖκα καθημένην, ἡ ὅποια διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ κάτοπτρον, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς χρωστήρα, τὸν ὅποιον διευθύνει πρὸς τὸ πρόσωπον. Εἰς δὲ τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ὑπάρχει ἀνάγλυφον ἐξ Ἀμυκλῶν, τὸ ὅποιον παριστᾷ διάφορα πράγματα κομμωτηρίου, π. χ. κένιον, κάτοπτρον, φιάλην, πυξίδα μετὰ τρεῖς κυκλικὰς κοιλότητας, προωρισμένας βεβαίως διὰ τὸ ψιμυθιον κλπ.

Αἱ κατὰ τοιοῦτον τρόπον κατὰβαφοὶ γυναῖκες πολλάκις ἐχλευαίθησαν, ὅτι ὁ ἰδρῶς ἢ τὰ δάκρυα ἐπρόδιδον αὐτῶν τὸ τέχνασμα. Ὁ ποιητῆς Εὐβόλος (παρ' Ἀθην.) λέγει εὐτραπέλως: «Κᾶν ἐξίηται τοῦ θέρους, ἀπὸ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὑδρορροὰς δύο θέουσι μέλανας, ἐκ δὲ τῶν γνάθων ἰδρῶς· ἐπὶ τὸν τραχηλὸν ἄλοκα μιτῶδη ποιεῖ· ἐπὶ τῷ προσώπῳ δ' αἱ τρίχες φορούμεναι, εἴξαισι πολιαῖς, ἀνάπλεφ ψιμυθίου» (Ἰδ. και Ξενοφ. Οἶκον. Η).

Ἄγνωστα ἦσαν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις και τὸ σημερινὸν λευκὸν ψιμυθιον (διχλωροῦχος ὑδράργυρος, sublimé, κοινῶς σουλιμάς) και αἱ διάφοροι κόνεις (ποῦδραι) τοῦ βιομουθίου, τοῦ γύψου, τοῦ ἀμύλου κλπ. Ἡ κυριωτάτη και ἀγνωστάτη τούτων εἶναι ἡ ἐκ καθαρωτάτου ἀμύλου κατασκευαζομένη και συχνάκις ἀρωματισμένη πούδρα, ἡ ὅποια ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 16ου αἰῶνος εἶχε χρῆσιμεῖται ὡς κατάπασμα τῆς κόμης ἢ τῆς περούκας. Τὸ ἔθος τοῦτο ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος ἐξεβλήθη τοῦ συρμοῦ και τοιουτοτρόπως χρῆσιμεῖται σήμερον μόνον πρὸς λευκοτέραν και τρυφερωτέραν παράστασιν τοῦ δέρματος.

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόνον αἱ γυναῖκες, ποῦ ἐχρωματίζοντο. Ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος ὑποφαίνεται, ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ ἤδη οὔτε οἱ ἄνδρες—και μὴ πρὸς κακοφα-

μισμόν μας — έμειναν άπληλαγμένοι του άναξιοπρεπούς αυτού έθους. Ρητώς μαρτυρείται περί του Δημητρίου του Φαληρέως, ότι «έπιμελείτο δέ και τής ύψεως, τήν δέ τρίχα τήν επί τής κεφαλής ξανθίζόμενος, και παιδέρωτι το πρόσωπον ύπαλειφόμενος, και τοίς άλλοις άλείμασιν έγχρών έαυτώ ήβούλετο γάρ τήν ύψιν ήλαρός και τοίς άπαντώσιν ήδύς φαίνεσθαι (Δούρις παρ' Αθην. ΙΗ, 542).

Άλλ' ο καλλωπισμός τής άρχαίας γυναικός δέν περιωρίζετο μόνον εις τήν βαφήν και τήν ψιμυθίωσιν. Θα παρατρέξω τās μυρίας τέχνας, τās όποιās έγνώριζεν αυτή διά τήν ποικιλίαν τής κομμώσεως: θα παρατρέξω επίσης τās φεσνάκας (έντριχα), τās όποιās μετεχειρίζετο, τά διφανή χιτώνια (άντίστοιχα πρός τά σημερινά τρανσπαράν), τά κομψά ύποδήματα και τά έξ εύγενών μετάλλων κοσμήματα, όλα τά ένώτια, ών τά εκκρεμή, μεγάλης καλλιτεχνικής λεπτότητος και έντελείας, παρίστανον συνήθως έρωτιδεΐς, λέοντας, δράκοντας, κεφαλās έλάφων κλπ. Ο άναφέρω δέ μόνον τήν εύρειαν χρήσιν τών **μύρων** και τών **εὐωδών ελαίων**, ή όποία, και άν δέν άποδεικνύη τήν άρχαίαν Έλληνίδα ξετραλαμένην τόσον, όσον είναι ή συγχρόνος με τά περιλάλητα άρώματα του Hubigant και του Coty πάντως όμως άποδεικνύει, ότι ή γυναίκα, διά τήν όμορφικήν άίσθησιν τής όποιās έν τώ έρωτι τόσα έγράφησαν και έλέχθησαν, θα είναι πάντοτε ή αίώνια γυναίκα.

Η χρήση τών άρωματικών ουλών ειχεν έπίδοπιν κυρίως εις τās χώρας εκείνας, αίτινες συνορεύουν πρός τά μέρη τά παραγωγά τών άρωμάτων τούτων, λ.χ. τήν Αραβίαν. Ούτω γυναίκες και άνδρες έν Αιγύπτω, Συρία και Μεσοποταμία κατά τās ίεροτελεστίας παρίσταντο πάντοτε λούόμενοι και άλημμένοι με μύρα. Οί Αιγύπτιοι, οι όποιοι προσέφερον άρώματα εις όλον τόν τότε γνωστόν κόσμον, έμύρωναν και τούς νεκρούς των. Οί βασιλείς τής Ασίας μεγάλως έχρησιμοποίησαν τά άρώματα π. χ. ο Σαρδανάπαλλος. Ο δέ Μέγας Αλέξανδρος, όταν έκυρίευσε τήν σκηνήν του Δαρείου, εύρεν έντός αυτής και κοσμηματοθήκην γεμάτην από πολύτιμα μύρα. Οί βασιλείς δέ τής Ιουδαίας κατά τήν άνάρρησίν των εις τόν θρόνον έρχόντο κατά θρησκευτικόν έθος μ' εύώδες έλαιον. Η Ρούθ, προκειμένου να παρουσιασθή πρδ του Βοός, έκαλύφθη προηγουμένως με άρώματα: όμοίως και ή Ιουδήθ, όταν έπρόκειτο να καταέλξη τόν στρατηγόν Όλοφέρην. Ωσαύτως με μύρον νάρδου πιστικής πολύτιμον ή Μαρία έν Βηθανία ήλειψε τήν κεφαλήν και τούς πόδας του Ιησού. Ένθυμηθώμεν και τó σχετικόν τροπάριον τής Κασσιανής. «Κύριε, ή έν πολλαίς άμαρτίαις περιπεσούσα γυνή, τήν συν αίσθομένη θεότητα, μύρα σοι πρδ τού ένταφιασμού κομίζει κλπ.»

Έκ τών ως άνω χωρών τά έλαια και τά μύρα έκομίζοντο μέχρι τής Ιονίας και εκείθεν μέχρι τής άλλης Ελλάδος. Ηδη ο Όμηρος και ο Ησίοδος γνωρίζουν τά μύρα. Ο Σόλων μάτην προέγραψε τήν πώλησίν των μάτην και ο Σωκράτης έχλεύαζε τούς μεταχειριζόμενους ταύτα. Η χρήση τών άρωμάτων έν Ελλάδα έγεινε σχεδόν κοινή εις τε τήν λατρικήν και τόν καλλωπισμόν, ιδίως όμως μεταξύ τών γυναικών: διότι οι άνδρες μόνον εις τās εύχίαις και τās έορτάς ήλείφοντο με μύρα, ένψ γυμναζόμενοι ήλείφοντο με κοινόν έλαιον (Έν. Συμπ.). Τά λουτρά και οι οίνοι ήρωματιζόντο έπίσης.

Και όχι μόνον οι ζώντες, αλλά και οι νεκροί ειχον δικαιώματα επί τών μύρων. Ούτω έθος ήτο έν Αθήναις

και έν Έρετρία να θέτουν παρδ τήν νεκρικήν κλίνην και έν τάφω ληκύθους πλήρεις εύώδους έλαιου.

Τά μύρα ήσαν εύπρόσδεκτα άφιερώματα τών θεών, και όταν ουτοι ένεφανίζοντο εις τούς θνητούς, άπέπευον όσμην εύωδίας.

Τά μύρα ήσαν ή απλά εκκρίματα φυτών ή συνηνωμένα με κοινόν έλαιον, εις τó όποιον προσεμίθετο ως συνεκτικά ή ρητινή, τó άλις ή τó κόμμι, ως και χρωστικά ουσίαι πολλάκις. Έκ τής μεγάλης ποικιλίας τών μύρων όνομαστότατα τοιαύτα ύπήρξαν τó νάρκδον, ή σμύρνα, τó ρόδιον, τó άμαράκινον, τó έρπύλλινον, τó κινάμωμινον, τó κρίνικον, τó κρόκινον, τó μήλινον, τó λιβανώτινον, τó φανύκινον, τó ίρινον, τó μεγάλοιον κλπ. Υπήρχον μύρα Αιγύπτια, Βαβυλώνια, Χία, Παναθηναϊκά, αναλόγως του τόπου τής παραγωγής των. Άληθώς δέ κατανιζά άπίστευτον τó γεγονός, ότι εις τήν άρχαίαν μυρεψικήν έπιδιώκετο ή τοιαύτη ποικιλία τών άρωμάτων, ίνα δι' έκαστον μέλος του σώματος χρησιμεύη και διάφορον μύρον. Τόση ήτο ή περι τά τοιαύτα λεπτότης τής έλληνίδος, ή όποία πανταχού και πάντοτε έπιδίωκεν άρμονίαν όσμών. Εις δέ τά κιβώτια, εις τά όποία έναπέθετε τά ένδύματά της, ένέκλειε ποιίλα ξηρά μύρα, τά λεγόμενα **δισπάσματα**, παρόμοια πρδς τīs σημερινές πούδρες, διά τής λεπτεπιλέπτου αναλογίας τών όποιών έπετύχαιεν άρμονικόν και εύχάριστον άρωματισμόν τών ένδυμάτων.

Άγγείον μυκηναϊκόν, εύρισκόμενον εις τó Μουσείον τής γερμανικής Βόννης, ότε ίνευρέθη και άπεσφραγίσθη, άπέτνευεν ίσχυράν εύώδιαν. Τό μυροδόχον τούτο άγγείον, τó όποιον και μετά τήν άποσφράγισίν του επί τινα χρόνον εύωδίαζε μόλις πρδ 30ετίας έχασε τελείως τó άρωμά του, τó όποιον ειχε διατηρήσει ουτω επί τρείς περίπου χιλιετηρίδας.

Οί Ρωμαίοι ήρωμάτιζον τά λουτρά των, έρράντιζον δι' άρωμάτων τούς τοίχους τών άνακτόρων έψέκαζον μ' αυτά τās χιλιάδας τών θεατών του Ίπποδρόμου, διά να τούς προφυλάτουν από τήν θερμότητα του ήλιου. Ηρωμάτιζον ακόμη και τούς σκύλους των, τούς ίππους, ως και τās στρατιωτικές σημαίας κατά τήν ήμέραν τής μάχης. Τά άρώματα τά όποία έχρησιμοποίησαν οι Ρωμαίοι άδεισονται εκόστιζον ένίοτε 800 φράγκα τó χιλιόγραμμον. Λέγεται ότι ο Νέρων εις τήν κηδείαν του Πομπηίου έδαπάνησεν τόσον θυμίαμα, όσον δέν παράγει ή Αραβία έντός δεκαετίας.

Έν Ρώμη οι μυρεψοί (unguentorii) ήσαν κατά τόν Πλίνιον Έλληνες τó πλείστον και κατείχον μίαν ιδιαιτέραν συνοικίαν. Και τά εργαστήριά των έχρησίμευον ως έντευκτήρια τών περιπατητών.

Κατά τόν μεσαιώνα ή Γαλλία και ή Ιταλία προίσταντο τών άλλων έθνών εις τήν κατασκευήν και τήν χρήση τών άρωμάτων. Ηδη από του 496 έκαιον θυμίαμα και λαμπάδας άρωματισμένας εις τās καθολικās εκκλησίας. Η Αικατερίνη τών Μεδίκων έγενέικευσεν έν Γαλλία τάρωματα. Επί Λουδοβίκου 15ου ή μόδα τών άρωμάτων άπέβη πραγματική επιδημία. Η αύλή καθ' έκάστην επέβαλλε και νέον άρωμα. Λέγουν ακόμη ότι ή κυρία Πομπαδούρ έδαπάνησε διά τάρωμάτα της 500 χιλιάδ. φράγκα έτησίως.

Υπολογίζουν ότι τά οίνοπνευματώδη άρώματα κατασκευάσθησαν τó πρώτον κατά τόν 14ον αίώνα. Τό πρώτον τοιούτον πού γνωρίζομεν ειχε τó ύδωρ τής Ούγγαρι-

ας, έξ άποστάσεως του δενδρολιβάνου, γενομένης τώ 1370 υπό τής βασιλείσεως τής Ούγγαρίας Έλισάβετ, κατά συνταγήν καλογήρου με τó άρωμα τούτο λέγεται ότι ή βασιλίσα διετήρησε τήν καλλονήν της μέχρι γήρατος. Έν Αγγλία ή καλαισθησία τών άρωμάτων φαίνεται ότι έπεκράτησεν από τών χρόνων του Σαικοπήαρ (1564—1616) και επί τής εποχής του χιουμοριστού συγγραφέως Swift (1667—1745) τά εργαστήρια τών μυρεψών ήσαν τά έντευκτήρια όλων τών χασομέρηδων.

Τέλος εις τās χώρας τών πλαδών του Μωάμεθ, όπου ο μόσχος και τó ρόδιον είναι τά πλέον αγαπητά άρώματα τά ουρι με τά μαύρα μάτια πρέπει να θανίζον άπαύστως με τάρωματα ταύτα τούς τάπητας τών χαρεμιών και τά λιθόστρωτα.

Ένψ έν τή άρχαιότητα ή Κόρινθος, ή Ρόδος και ή Κιθύνη ύπήρξαν περίφημοι διά τήν μυρεψικήν των, σήμερον τά σπουδαιότερα κέντρα κητασκευής άρωμάτων είναι τó Πιρίσι, τó Λονδίον και πολλαί πόλεις τής Μεσογείου, ιδίως τής Μεσημβρινής Γαλλίας. Τά άρώματα έξάγονται από μεγίστην ποικιλίαν άνθέων, καρπών, κόκκων (σπερμάτων), ξύλων και άλλων φυτικών προϊόντων, αλλά και από αίθέραις, από προϊόντα του γαιάνθρακος, από ύγρόπισσαν. Ζωικά άρώματα είναι τά του μότχου, τής μοσχογαλής, του κέρατος τής έλάφου και του άρκου άμβάρου.

**

Αυτά ειτα εις τόν φίλον μου, ο όποιος αληθώς ειχε τήν ύπομονήν να με άκούση μέχρι τέλους, χωρίς να με διακόψη ποσώς. Αν πράγματι ειχε πεισθή επί του ζητήματος, πού μās ειχεν άπασχόληση τόσον ζωηρά, δέν είμαι εις θέσιν να τó βεβαιώσω άπολύτως. Κάτι μόνον έπεχειρήσε να μου ψιθυρίσει περί του καλλωπισμού τής συγχρόνου άθηναίως έν σχέσει πρδς τήν ήθικήν, αλλά:

— Μη σε μέλει, τόν διέκοψα αν ο ουρανός άποφασίση κάποτε να βρέξη πύρ και θεϊον εις τά μέρη, όπου ο καλλωπισμός δολοφονεί τήν ήθικήν, άφεύκτως ή πόλις τής Αθηνάς θα είναι ή τελευταία, πού θα ύποστει τήν έξ ύψους τιμωρίαν.

Ένθυμηθήτε όμως, ότι ο φίλος μου ήτο μισογύνης και δέν ειχε **τέλος πάντων καμμίαν όρεξιν να συνθηκολογήση κατά πλάτος μαζί** μου επί ζητημάτων, πού θα ύπερήσπιζον όλωσδήποτε τó γυναικείον φύλον. Διά τούτο και από τήν ήθικολογίαν του μετεπολίσθη όλισθηρά εις τήν φιλοσοφίαν και ήρχισε να μου άντύσση ένα σωρό θεωρίας του Σοπενχάουερ, τās όποιās δέν τολμώ να αναφέρω καν, όχι διότι μου λείπει ο χρόνος μόνον, αλλά και διότι κυρίως δέν θα έπεθύμουν να αντιμετωπίσω έστω και νοερώς τήν τρομεράν, όσον και χαριτωμένην όργην τών γυναικείων εκείνων ματιών, πού έχουν τήν εύγένειαν να με παρακολουθούν άφηγούμενον και πού είναι τόσον ώραία, ώστε να μη λάβουν ποτέ τήν ανάγκην καταφυγής εις τά τεχνητά μέσα του συνήθους καλλωπισμού. Άλλως τε δέν λησμονώ, ότι ή όργη, αί λύπαι και τά παρόμοια, όσον χαριτωμένα και αν φαίνωνται κάποτε, χαλούν βαθμηδόν τήν σωματικήν όμορφίαν και δέν θέλω διά τούτο να με τύπτει ή συνείδησις, ότι εγώ συνετέλεσα και κατ' έλάχιστον εις μίαν παρομοίαν εγκληματικήν φθοράν.

Τούναντίον θα ήθελα τήν ψυχήν των αναγνωστριών μου ήρεμον, γλυκείαν και γενικώς τοιαύτην, ώστε κατ' έξοχην να δημιουργη τήν πραγματικήν αυτών καλλονήν, μεταμορφώουσα και έξωραίζουσα τó σωμα κατά τήν

ιδίαν της διαπλαστικήν δύναμιν. «Μην έλπίζετε, λέγει ο Λαφάτερ, να κάμετε ώραιότερον τόν άνθρωπον, χωρίς προηγουμένως να βελτιώσετε αυτόν ήθικώς». Άλλά και ο Μαίτεριγκ προσθέτει «Τίποτε εις τόν κόσμον περισοότερον δέν διψά τήν όμορφία, τίποτε εις τόν κόσμον εύκολότερον δέν όμορφαίνει, όσον μιá ψυχή».

Θά ήθελα, πριν τελειώσω, να προσθέσω διά τήν καλλονήν τών ώραιών κυριών και δεσποινίδων μίαν συμβουλήν του πολλού δερματολόγου Birzard:

«Μέσα εις τόν διάκοσμον του καλλωπιστηρίου σας, δεσποινίς, κάνετε κάθε μέρα τήν τουαλέττα σας και γρήγορα— γρήγορα, λίγο σαπούνισμα, λίγη πούδρα, μυρωδιά κι αυτό ειχε όλο. Και τó βράδυ παρακαλώ; Ω! τó βράδυ θα κοιμηθήτε, δέν χρειάζεται τουσλέττα... Έ, λοιπόν, δεσποινίς, άπατάσθε. Πεταξτε γρήγορα από τó καλλωπιστηρίον κάθε άχρηστο πού μαζεύει σκόνη, τά κουτιά, τά μπουκαλάκια, τīs κορδελλίτσες. Πεταξτε αυτό τó σφουγγάρι, εις τīs τρύπες του όποιου χιλιάδες μικρόβια κατοικούν, σαπουνίσετε τή βούρτσα των δοντιών σας, άντικαταστήσατε τήν πετσέτα του προσώπου με λίγα κομματάκια ύδροφίλου βάμβακος, βάλτε επάνω στην έταξέρα σας ένα βαποριζατέρ, μιá κρέμα, μιá πούδρα και έτοιμασθήτε να διατηρήσετε για πολλά χρόνια τήν φρεσκάδα του προσώπου σας».

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

— ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ —

ΛΟΥΚΙΑ ΔΗΜ. ΡΑΛΛΗ

Εις ακόμη τύπος παλαιάς και άρχοντικής δεσποίνης. γόνος ιστορικής άθηναϊκής οικογενείας, ή Λουκία Δημ' Ράλλη, τó γένος Μικρού, σύζυγος και σύντροφος πιστή του άειμνήστου Πρωθυπουργού και έθνικου άνδρός, εξέλιπε πρδ τίνος ύποκύψασα μετά βραχείαν νόσον εις τó μοιραϊον.

Η μεταστάσα μετά παραδειγματικής άφοσιώσεως περιδαλούσα τήν ζωήν του μεγάλου πολιτευτού, διεκρίθη κατά τόν μακρόν της βίον διά τó καλοκάγαθον του ήθους της και διά τήν αναλλοίωτον του χαρακτήρος της εύγένειαν, ο θάνατός της ή συνεκλήθησεν άπασαν τήν εκλεκτήν άθηναϊκήν κοινωνίαν.

Ο «Παντογνώστης» διαβιάζει πρδς τούς οικείους τής εκλιπούσης τά θερμά του συλλυπητήρια.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τήν πρωταν τής 22ας τ. μ. απέβίωσεν αίφνιδίως, θύμα δέξιας προσβολής, έπίλεκτος συνάδελφος και λογοτέχνης γνωστός, ο Δημ. Ταγκόπουλος.

Ο άποθανών ειχεν άφιερώσει άπασαν τήν μακράν του δημοσιογραφικήν ζωήν εις τήν ύπηρεσίαν της άμιγώς δημοτικής γλώσσης, πρωτοστατήσας μετά του Ψυχάρη και του Γιάννη Καμύση εις τήν δημιουργίαν ίσχυροδ νεογλωσσικού ρεύματος. Ορμώμενος εις τόν άγώνα του τούτου από άγνώς ιδεολογικά κίνητρα επάλαισε με δξύτητα άκρως πολεμικήν κατά τών συντηρητικών τάσεων τής εποχής και πενθομολογούμενον τυγχάνει ότι κατώρθωσε αν μή τι άλλο, τούλάχιστον έμως να προαγάγη τήν

— Χαίρουμαι πάντα καλά . . . . . ή συμπεθέρα τι κάνει ;

— Καλά σε χαιρετάει . . . . . νά σήμερα είχαμε τη κουβέντα σου . . . . . λέαμε νάρθης νά φάμε σπιτί . . . αυτή ψοφάει για τούς πατριώτες της . . . τούς συγγενήδες . . .

— "Ας είν' καλά μετά χαράς, μα δέν ήταν ανάγκη.

— "Αίντε τόν λοιπόν, πάμε κι' όλας' ώς πού νά πιούμε και κανένα για την όρεξη γίνεται και τόν φαί.

— Πάμε.

Και κινήσαν.

Βιδίζανε σιμά, ό ένας πλάι στον άλλον μιλώντας φιλικά, αδερφικάτα. ό ένας έλεγε κι' ό άλλος άφρονγκάζουνταν.

Είπανε για τόν φούρνο, για τίς δουλειές των, για τά κόμματα. "Ο Θανάσης έλαμπε από χαρά περπατούσε νά φτάση.

"Ο Γιάννης πατούσε ψύχραιμα, άποφασιστικά, γλυκομιλούσε.

"Ηξερε καλά, τάγε καλολογαριάσει, ήτανε βέβαιος.

"Η Μαριδγίτσα ήταν κάτω στη αλλη, στο πλυσταριό, έπλενε, έκανε μπουγάδα. αυτοί θάμπαιναν ά τόν την είσοδο δέν θά τούς έπερνε χαμπάρι και τότε . . . .

"Έτσι κι' έγινε.

Πρώτος ό Ζωχιός από κοντά ό Γιάννης.

Πέρασαν την έμπατη, πέρασαν τή σάλα, μπήκαν στη κρεβατοκάμαρα. εκεί σταθήκαν.

Τότε ό Γιάννης ό Καταραχιάς όρθώθηκε άγριος . . .

"Αντίκρουσε τόν Ζωχιό κατάματα και γοργά—σαν άστραπή—εστήριξε τή κρύα κνήμη τού πιστολιού του στο μέτωπό του.

Τό βλέμμα του ύγρό, λαμπερό, επίμονο, ήταν σαν νά τού ζητούσε τή ψυχή του.

—Ούτε άχνα! έκαμε με φωνή βραχνή, πνιγμένη.

"Αναυδος ό Ζωχιός τόν κύταξε. μιá ψιχάλα κρούου ιδρώτα μούχισε μονομιās τόν χλωμό πρόσωπό του.

— Γιάννη ! . . . .

— Ούτε άχνα αν θές τή ζωή σου . . . είσαι λιχούδης μωρέ και σου μοιάζει . . . τή Μαριδγίτσα έ; . . . δέ πέφτεις όξω . . . Είναι . . . γυαλίζει . . . μπουκιά και οχώριο . . . Είδες κορμί ; Είδες μπόι ; Είδες κόρφο ; . . . . μα δέν είδες . . . .

— Γιαν . . .

— Τσιμουδιά ! . . . ίδες έδω νά αυτή τή ντουλάπα. θάμπης μέσα . . . δέ θάνασάνης . . . μόνο θά βλέπης. μισανοιχτό θά σ' άσαφήσω τ'όνα φύλλο . . . όσο για τά σάλια σου αυτά κατάπινετα . . . μην γκιουτεύεις έμπρός.

Και τόν έσπρωξε μέσα, ό Ζωχιός έμπήκε.

Μπήκε μέσα σά σε μιá κάσα ζωντανός κι' όλόρθος άντις νεκρός και ξαπλωμένος.

"Από εκεί άκουσε τή φωνή του. τή φωνή τού νεκροθάφτη του Καταραχιά τού Γιάννη.

— Μαριδγίτσα. Μαριδγίτσα.

Τι θάκανε κοιπόν ;

"Αλαφριά και γρήγορα άκούστηκαν τά βήματά της στο διάδροδο. μπήκε άνασκουμπωμένη.

— Μπά πότε ήρθες ;

— Νά μόλις. έπεινασα . . . σε πόνεσα . . . έλα κοντά μου.

Και τή κάθισε στα γόνατά του . . .

— Μαριδγίτσα μου τής έκαμε, άγάπη μου !

— Μπά πείνα πού την έχεις. για δαυτό ήρθες γρήγορα ;

Αυτός την άγκάλιασε σφιχτότερα.

— "Αγάπη μου, χρυσήμ' άγάπη θυμάσαι τόν πρώτο μας φιλή εκεί στη θάλασσα, στη πλώρη ; άχι λουλουδι τής Μονεμπασιās άνθέ μου . . .

Και άπαλά τής ξηγύνωσε τά μπράτσα.

"Εσκίρτησε αυτή στα γόνατά του.

— Μπά σε καλό σου έχω τόν φαί στη φωτιά. έχω τή μπουγάδα ξάπλα.

Μ' ένα φιλή αυτός τής σφάλισε τόν στόμα.

— "Αχ Μαριδγίτσα μου, φεγγάρι κι' ήλιε μου. χρυσή μου ! "Αγάλη έγειρε αυτή άπάνω του περνώντας στο λαιμό του τόν πάλευκο περιδέραιο τών όλόγυμων μπράτσων της, κόλλησε τά πάντα ύγρά χείλη της στο στόμα του, ένφ τά όφθαί της μάτια έγλάρωσαν από γλυκεία προαπόλαυση τόν μικρό φιλιτσένιο κουμπάκι τού μπούστου της έσπασε και ό πλούσιος κόρφο της— κίμα και άφρός— τινάχτηκε όξω . . .

— Μαριδγίτσα μου.

— Χρυσέ μου.

Τής έσυρε άπαλά τόν μεσοφόρι, τά γόνατα και—σαν δύο κρίνοι— άσπρα και χυτά φανήκανε κρεμάμενα τά πόδια της.

"Έκαμε νά την αναγείρη στα προσκέφαλα, μα αυτή άνήσυχη κύταξε τίς πόρτες.

— Νά κλειδώσω μιá στιγμή τήν όξώπορτα μη μās έρθη άξαφνα κανένας, τού είτε.

— "Οχι. πού μαγειρεύεις ; κάτω ;

— Ναι άφού έχω κάτω τή μπουγάδα.

"Αντε φέρε μου ένα μεζέ . . . πείνασα, έχω σά λιγούρα. Εύθύς σαν τά βήματά της άκούστηκαν νά κατεβαίνουν στη σάλα τής αλλη, ό Γιάννης ό Καταραχιάς τινάχτηκε πρός τή ντουλάπα, κρατούσε τόν πιστόλι στο χέρι.

"Ανοιξε.

"Ηταν εκεί ό Ζωχιός έλεινός ταπεινωμένος, άξιολύπητος, με τά μάτια στεγνά, διεσταλμένα, βλακώδη.

Κύταξε κατάματα τόν Καταραχιά και φάνηκε πώς έννόησε . . .

Κατέβηκε και πατώντας άλαφρά σά τή γάτα, τράβηξε ντρίτα πρός τήν πόρτα.

Διάβηκε γοργά τήν έμπατη κι' έφτασε στην όξώπορτα.

"Εκεί ό Καταραχιάς τόν σταμάτησε.

"Ο Ζωχιός έστριψε και σιάθη.

Στη θέσι αυτή οι δύο άνθρωποι—πριν νά χωρίσουν—κυτταχτήκανε μιá στιγμή κατάματα, κι' οι δύο τους με τόν ίδιο βουβό βλέμμα, ένα βλέμμα βαθύτατο . . . φριχτό . . . άλησμόνητο . . . . .

Χαλκίς, Αύγουστος 1924

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

ΟΙ ΤΩΡΙΝΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΜΑΣ

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ

(Σύντομοι κριτικοί χαρακτηρισμοί)

Σημαντικό θά κριθῆ χωρίς άλλο τόν πέρασμα τού Π. Νιρβάνα από τόν τελεστήριο τών Νεοελλ. γραμμάτων. Σ' αυτά χάρισε αυτός, περισσότερο κι' από τόν καλλιεπέστατο Κ. Χρηστομάνο κι' από τόν δημοτικώτατο Γ. Σερόπουλο, τόν πολιτισμένο, τόν λεπτό, τόν ευγενικό ύφος.

Λογοτέχνης πού με λαχτάρα πλησίαζε τόν και προσωπικώς γνωστό του Ρ. Λοτί και πού έβεινε με θαυμασμό

στον Α. France, χωρίς αλήθεια νά κατορθώνη νά φτάση μήτε τόν ένα μήτε τόν άλλο ύπεροχο στυλίστα. "Ο Α. France λέει πώς τήν ενέργεια τού ύφους του τή χρωστέι στους Έλληνες, πού από παιδί μελετούσε μ' άφροσύνη, ό Νιρβάνας τήν όφείλει στην ύποβολή πού τού προξένησε ή άνάγνωση τού έργου τών δύο κορυφαίων γάλλων λογοτεχνών.

Τά πράματα πού περιγράφει λές και τάγγίζει με βελουδογυμένο χέρι. Στην άπεικόνιση και τής πιό κοινής και τής πιό βάνουσης σκηνής τού καθημερινού βίου ξέρε νά χύνη πάντα φώς συμπάθειας. Τούς ήρωές του κατορθώνει νά τούς τοποθειή πάντα σ' έδαφος γεμάτο θεομόν ενδιαφέρο. Στίς ψυχές τών προσώπων, πού άπαντᾶ

Η "ΕΣΤΙΑ,, ΤΗΣ... ΕΜΠΝΕΥΣΕΩΣ ΜΟΥ !

["Επ' ευκαιρία τού δημοσιευόμενου «Συντόμου Κριτικού Χαρακτηρισμού» δια τόν κ. Π. Νιρβάναν υπό τού έκλεκτού συνεργάτου μας κ. Μιχ. Γ. Πετρίδη, αναδημοσιεύομεν τήν κατά τόν πρώτον έτος τής εκδόσεως τού «Παντογνώστου» δημοσιευθείσαν γελοιογραφίαν τού κ. Νιρβάνα υπό τού γνωστοτάτου "Ελληνοσ καλλιτέχνη κ. Γεωργίου Μαυριλάκου—Noir].

κάνεις στα έργα του, ρίχνει την πιδ στοργική, αυτόχρομα πατρική, κάθε φορά ματιά κ' έτσι η ψυχολογική του έρευνα καταντᾶ τόσο μελίχρεια, τόσο πλημμυρισμένη απ' ανθρωπινή συμπόνεση! Καί για τὰ πιδ σκληρά, τὰ πιδ άσκημα, τὰ πιδ σιχαμερά καμώματα και άντικείμενα μεταχειρίζεται τις πιδ εύγενικῆς φράσεις.

Σὰ νὰ ντύνεται, ὡς ἄλλος Buffon, τὴν πιδ επίσημη, τὴν πιδ ντανιελουστόλιστη περιβολή του και σὰ νὰ βάξῃ τὰ γάντια του πρὶν πάρει στα δάχτυλά του τὴν πέννα, για νὰ γράψῃ!

Ἄν ὁ λόγος τοῦ Παπαδιαμάντη μυρίζῃ μοσκολίβανο χυμένο σὲ τολύπες ἄσπρου καπνοῦ μέσα σ' ἔσημοκλήσια, ὁ λόγος τοῦ Νιρβάνα εἶναι ῥαντισμένος με τάρωματα μενεξέδων σκορπιωμένων σὲ φωτοπλημμύριστες βουνοπλαγιῆς τῆς Ἀττικῆς.

Εἶναι φανερό πὼς δύναμη ξεχωριστή, ἔξαρση ἀσυνείθιστη, νεῦρα δὲν παρουσιάζει σὲ ἔργο του· μὰ δὲν παύει νὰ διακρίνεται για τὴ γοητευτικὴν ἀπαλότητα κ' ἀπλότητα και για τὸ ἀνθρώπινο τῶν αἰσθημάτων, πὸν περιγράφει.

Μ' ἀρκετὸ πάντα Ἀττικὸν ἄλας ἀρτύζοντας τὰ γραφόμενά του κατορθώνει νὰ ἔχτιμάται ὡς ὁ πιδ χαριτολόγος κ' ὁ πιδ χαριτόβρυτος λογοτέχνης μας και νὰ διαβάξεται ἀπ' ὄλους εὐχάριστα και χωρὶς νὰ κατέρχεται σὲ ἐπίπεδο τοῦ ὄχλου και χωρὶς νὰ παραμελῇ κάθε φορά νὰ μᾶς παρουσιάξῃ κάτι κάπως καινούργιο και κάπως πρωτότυπο.

Πολυγραφώτατος. Λὲς κ' ἔχει ἐφαρμόσει πιστὰ στὴ ζωὴ του τὸ γνωστὸ λατινικὸν λόγιον: nullus dies sine lipea (καμμιά μέρα νὰ μὴν περᾶ χωρὶς νὰ σύρῃς και μιὰ γραμμῆ). Τὸ πλόλυμοφο ἔργο του μπορεῖ νὰ χωρισθῇ σὲ καθαρώς λογοτεχνικὸ και σὲ δημοσιογραφικὸ (χρονογράφημα).

1. Τὸ πρῶτο, πὸν ἔχει ζημιωθῆ σημαντικὰ και σὲ ποιὸν και σὲ ποσὸν ἀπὸ τὸ δεύτερο εἶν' ἐκεῖνο, πὸν πιστεύω πὼς θὰ ἐπιζήσῃ και πὼς θὰ καταλάβῃ καλὴ θέση στὴ Νεοελλ. γραμματεία. Σ' αὐτὸ κυριώτατα ἔδειξε τὴ δημιουργικὴ του ἱκανότητα. Αὐτὸ θὰ τὸν κρίνῃ, αὐτὸ θὰ μᾶς δείξῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ταλάντου του. Κ' εἶναι γραμμένο στὴ γλῶσσά μας τὴ δημοτικὴ, — μιὰ δημοτικὴ καθαία, κανονικὴ, δόκιμη. Τὸ μέλλον, με τὴν ἀπαραίτητην προσωπικὴν πὸν δίνει ὁ χρόνος, θὰ διαλέξῃ βέβαια ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτὸ τὰ λιθάρια ἐκεῖνα, πὸν θὰ τοποθετηθοῦν, ἀνάλογα με τὴν ἀξία τους, κοντὰ σ' ἄλλων ἄλλα, για νὰ νυψωθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῶν Νεοελλ. Γραμμάτων.

Τὸ μοναδικὸ τοῦ Π. Νιρβάνα ἔμμετρο ἔργο ἢ «Παγὰ λαλέουσα». Εὐάριθμα ἐπιγραμματικὰ τετράστιχα κομψά, ἐκφραστικὰ, πυκνὰ κατὰ τὸ ποιητικὸν τους περιεχόμενον, πὸν θὰ τὰ ζήλευσαν — Θεέ μου — πόσο ἀπὸ τοὺς ποιητῆς μας ἐκεῖνους, πὸν πάσχουν ἀπὸ ἀκατάσχετη γοιμότητα και προχειρόλογη παραγωγικότητα! Χυμένα στὸν ἐθνικὸν μας δεκαπεντασύλλαβο. Ἡ ζωντανία κ' ἡ ἀπλότη τους, οἱ ἑλληνόπρεπες εἰκόνες πὸν κλείνουν, τὸ συγκρατημένο τους ὕφος, ἡ προσεχτικὴ τους φράση, ἡ καλοδουλεμένη στιχοτυπικὴ τους συγκρότηση ἐπιβάλλονται ἀμέσως στὸν ἀναγνώστη, τὸν ὄχι ἄγευτο καλολογικῶν ἀκουσμάτων.

Τὰ τρία δράματά του (Χελιδόν, Μαρία Πενταγιώτισσα, Ἀρχιεπίσκοπος Μάρθα) με τὸν ἀβίαστον, ἐλασπυρισμένο και σὲ πολλὰ μέρη γοργὸν διάλογόν τους, ἄν και δὲν παρουσιάζουν προτερήματα ἀξιοπαρατήρητης σκηνικῆς δεξιοτεχνίας και σημάδια ἐντονης δραματικῆς δράσης κ' ἐντατικῶν πάθους ἐκρήξεις, ὁμως μαρτυροῦν τὴν ἡρεμῆ

ὄρασιονόθεια και τὴ διεισδυτικὴ ψυχολογικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀβροῦ ποιητῆ τους.

Τὰ διηγήματά του μαρτυροῦν ὀξυδερκῆ παρατηρητικότητα, εὐγενικὴ τρυφερότητα και ψυχικὴν ἐμβάθυνση ἀξιόλογη. Οἱ «μικρῆς ἱστορίες» του εἶναι σὰν περᾶ ὄνθμικὰ τραγούδια γεμάτα φιλοσοφικὴ διάθεση. Στὴ «Βοσκοπούλα με τὰ μαργαριτάρια» και στὸ «Συναξάρι τοῦ Παπᾶ Παρθένου» ἀνταγωνίζεται ἡ συγκινημένη σκέψη με τὴν ἀβροέπεια.

Ἡ «γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία» του ὄσο μικρὴ στὴν ἔκτασιν τόσο μεγάλῃ στὴν πειστικότητα με τὰ πλά ἐπιχειρήματά της και τὴν ἀνεπιτήδευτη φρασσεολογία της. Μετὰ τὸ «Διάλογον τοῦ Σολωμοῦ» τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη, τὰ «Εἶδωλα» τοῦ Ροῦθι, τὸ «Γλωσσικὸν ζήτημα» τοῦ Φωτιάδη, τὴ «Γλῶσσα και Ζωὴ» τοῦ Γιαννίδη χρειάζονται λὲς κ' αὐτὸ τὸ βιβλιαράκι σὰν κατακλειδα για νὰ ποτελειωθῇ τῆς δημοτικῆς ἢ ἀπολογητικῆς.

Οἱ κριτικῆς μελέτες του για τὸ Βαλαωρίτη, για νέα κάθε φορά βιβλία, για δικούς μας και ξένους ποιητῆς και συγγραφῆς, εἶναι γραμμένες δημοφρα, με ἀναλυτικότητα κ' ἐξυπνάδα και δείχνουν ὀξυδερκεια και ὀρθὴ κατεύθυνση στὴν ἀναζήτησιν τοῦ καλοῦ πρωτοτύπου.

II. Τὸ δημοσιογραφικὸν του ἔργο εἶναι παμμέγιστο. Χρονογραφήματα — «ὄν εὐκ ἔστιν ἀριθμὸς» κατὰ τὴ φράσιν τοῦ Δανειδ —, ταξιδιωτικῆς ἀναμνήσεις, ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ φύσιν κ' ἀπὸ τὴ ζωὴ κ' ἀπὸ τὸ δρόμον, διάλογοι τοῦ Ἀσόφου κ.τ.λ. Αὐτὰ ὄλα, γεννήματα καθημερινῆς ἢ ἑβδομαδιατικῆς ἀνάγκης, γραμμένα ἀπὸ ἐξωτερικὴ ἐπιβολὴ κ' ὄχι ἀπὸ ἐσωτερικὴ δημιουργικὴν ἐπιταγή, μέσα για νὰ γίνῃ κανεῖς γλήγορα γνωστὸς στὸ πὸν Κοινὸν ἢ για νὰ κερδίσῃ τὰ «πρὸς τὸ ζῆν», δὲ μποροῦν φυσικὰ νὰ ἔχουν σοβαρῆς φιλολογικῆς ἀξιώσεις, ἢ νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς λογοτεχνήματα, μ' ὄλη τὴ χάριν και τὴν πρωτοτυπία πὸν μποροῦν νὰ περικλείουν κάθε φορά, μ' ὄλα τὰ χαρίσματα τέρψης, εἰρωνείας, σαρκασμοῦ πὸν παρουσιάζουν με τὰ πολυποίκιλα κ' ἀπειροπληθῆ θέματά τους.

Ἄλλωστε εἶναι και γραμμένα σὲ ὄχι φιλολογικὴ γλῶσσα, στὴν καθαρεύουσα ἢ τὴ μιχτῆ. Τοιμῶ νὰ νομίζω πὼς αὐτὰ θὰ ἔχουν τὴν ἴδια περίπου τύχην πὸν περιμένει τᾶχροα και τὰ παραγραφακὰ (τὰ «λακωνικά») τοῦ Γαβριηλίδου και τοὺς στίχους τοῦ «Ρωμηοῦ» τοῦ Σουρῆ. Τὸ διακρίνει τὸ ἐφήμερον, τὸ κάθε φορὰν ἐπίκαιρον, κ' ἄν και τόσον ἀρέσουν στὴν ὄρα τους, τόσο χωρὶς ἐνδιαφέρον θὰ παρουσιασθοῦν ὄταν περάσῃ καιρός. Ἄληθινὰ «ἀνεμῶλια ἔπει».

Εἶναι σωστὸ πὼς τὸ χρονογράφημα στὰ βρά χέρια τοῦ Νιρβάνα ἀνυψώθηκε, πῆρε μιὰ ξεχωριστὴ φόρμα, ἔγινε μιὰ μικρὴ μας καθημερινὴ ἀπόλαυσι, γνώρισι και σὲ μᾶς τὸ χροῦμον πὸν τόσο ἀρτύζει τὸν λόγον και τὴν κουβένταν τῶν Ἀγγλῶν, πλησίασε στὰ σύνορα τῆς Τέχνης, ἀλλὰ Τέχνην δὲν ἔγινε. Καί τὸ πιδ ἀξιοπαρατήρητο: τὸ χρονογράφημα ἐνῶ ἀπὸ μιὰ μεριά γέννηκεν ἀφορμὴν νὰ γανῆ καθαρά ἢ σπάνια δύναμιν τῆς παραγωγικότητος τοῦ Νιρβάνα, πὸν και ξένοι τῆς ἀξίας ἐνὸς Φουζῆρ τὴν ἔχουν θαυμάσει, ἐξᾶλλου σὰ γητεύτρα Σειρήνα μᾶς τὸν ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὴν καθαυτὸν δημιουργικὴν φιλολογικὴν του ἀπασχόλησιν, πὸν ἄν αὐτὴ μόνην συγκέντρωνε τις προσπαθειῆς του ὄλας, ποῖος δὲ μαντεύει πόσα ἄλλα λογοτεχνικὰ του ἔργα — ἔξὸν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα — θὰ εἶχαμε νὰ πολυῦσομε! Μὸ γιατὶ ὄχι και κατὰ τὴν ποιότητα ἀνώτερα, ἀφοῦ ὁ καθημερινὸς δημοσιογραφικὸς καταναγκασμὸς και προχειρολογικῆς ἐπιτρέπει και κοινοτυπίες δὲν

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΣΤΙΓΜΕΣ ΚΑΚΕΣ

Στὸ λιμάνι χορεύανε οἱ βάρκες, τὰ καΐκια, οἱ μαοῦνες, τὰ κατάρτια τους κουνιόνταν πέρα δῶθε. Ἄπ' τὰ χαράματα εἶχε σηκωθεῖ φουσκοθαλασσιά. Ὁξω ἀπ' τὸ λιμάνι ἢ θάλασσα εἶχε μεγάλη τρικυμία, τὰ κύματά της, ψηλά, ἄγρια, σηκώνονταν και σπούσανε στὰ βράχια τοῦ μῶλου και στὴν ἀμμουδιά ἀπὸ κάτου. Καί τὰ νερά τους σαλιώνανε ὡς ἀπάνον τὸ μῶλο, λὲς και θέλανε νὰ τὸν καβαλλίσουνε, νὰ μποῦνε στὸ λιμάνι μέσα, νὰ ρίξουνε τὸ μῶλο πὸν τοὺς ἐμπόδιζε πάντα τὸ δρόμον.

Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσῃ. Ἡ συγγενιά δμως τ' ὀυρνοῦ δὲν ἄρινε νὰ ξεμυτίσει τοῦ ἡλιου τὸ φῶς. Ὁλ' ἢ παρᾶλλα εἶτανε λασπωμένη, ὄγρη. Σκοτεινὰ ὄλοῦθε. Τὸ ἀνικρονὸν βουινὸ ἔλαμπε κάθε λίγο ἀπὸ ἀστραπῆς ματωμένες. Παλιόκαιρος.

Πολλοὶ ναῦτες, δένανε τὰ σχοινιά στὰ καΐκια τους, πὸν στὰ μουράγια εἶτανε πλευρισμένα, νὰ μὴ τυχὸν ἢ φουσκοθαλασσιά τὰ σπᾶσει.

Ὁξω ἀπ' τὸ λιμάνι, στὴν εἴσοδο, ἔνα βαπόρι ἀπ' τὴ νύχτα πάλευε με τὰ κύματα κ' ἢ μηχανὴ του τὸν εἶχε σταματήσῃ, γιατὶ δὲ μποροῦσε με τὴ φουρτοῦνα και τὸν κακὸ ἀγέρα πὸν ὄβρισκε, νὰ μπεῖ στὸ λιμάνι, ν' ἀράξει.

Καί καθὼς βουτοῦσε τὴν πλώρη του και τὴν πρύμνην του μετὰ τὰ κύματα, θαρροῦσε, πὸν ἔκανε δοκιμῆς νὰ βουλιάξῃ. Πετοῖσε καπνοῦς ἀπ' τὸ φουγάρον του, ἢ μηχανὴ κάτω σι' ἀμπάρια δούλευε, οἱ θερμοαστῆς ἰδρώνανε με τις φωτιῆς.

Κάθε ἐργασία στὸ λιμάνι εἶχε σταματήσῃ.

Μὲ τέτοιο διαβολόκαιρον δὲ μποροῦσανε νὰ φορτωθοῦνε οἱ μαοῦνες και τὰ καΐκια.

Οἱ ἐργάτες στὰ καφετεία και στὶς ταβέρνες τῆς παραλίας κάθονταν, καπνίζανε τσιγὰρ ἢ παίζανε χαρτιά, ἢ συζητοῦσανε μεισὺ τους.

Ἡ θάλασσα βούτιζε. Τραγουδοῦσε τὸν θυμὸν της, πὸν ἔδειχνε σὲ τέτοιες μέρες τοῦ χειμῶνα.

Σπάζανε στὴν ἀμμουδιά τὰ κύματα με ὄρμη κ' ἐκδίκηση κ' οἱ ἀφροὶ τους ἀπλώνονταν κατὰ μῆκος, σὰν ὄλασπρα, χιονᾶτα σεντόνια, νὰ ξαπλωθοῦνε τῆς θάλασσας τὰ νεραϊδικὰ.

Κ' ἔνα σωρὸ φόνια και κογγύλια ξεροῦσε ἢ τρικυμιά, κ' ἔβγαζε χαλίκια ὄλασπρα, σὰν κόκκαλα πὸν μάζεψε ἀπὸ νεκροταφεία και τ' ἀράδιαζε ἐκεῖ, μαζὺ με ξύλα, σαπίδια, καθρόνια, κλαριά ἀπὸ δέντρα, πὸν ἔπαιρνε ἀπ' τὰ πλημμυρισμένα ποτάμια πὸν χύνονταν σὲ δαύτη, θυμωμένα κ' αὐτὸ.

Ὁ γέρο-Τράμπας πάλι ρώτησε τὴν κόρη του, καθὼς

ἀποκλείει κ' ἀτιμελησίες ὕφους συνεπάγεται! Ἄν ἔχουν ἔναν ἔχθρὸν λογοτεχνικὰ τάλαντα ὄπως ὁ Νιρβάνας, ὁ Σπ. Μελάς κ.τ.λ. αὐτὸς, ἄ; τὸ πιστέψουν, εἶναι ὁ δημοσιογραφισμὸς, τὸ χρονογράφημα!

Μέγαρο

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

σιμὰ στὸ μάγκαλι, με τ' ἀναμένα κάρβουνα, ἔσιαχνε τὸ μπρίκι, νὰ βράσῃ τὸ νερὸ και νὰ ρίξῃ μέσα τὸ χαμόμηλο.

— Πὸν πάει;...

— Για ξύλα, δὲ σὶδ εἶπα;...

Χάιδεψε τὸ μούσι του, ἀνεβοκατέβασε τὰ πλατεῖα χεῖλην του.

— Ἄ!.. καλὰ. Θὰ μᾶς φέρει λοιπὸν ξύλα.

— Τὸ ποτάμι θ' ἄχει πολλὰ κατεβάσει. Ἡ Ἀνώτανα γόμμοι τὸ πλοσταριὸν της για τὸ χειμῶνα. Καί και χοντρόξυλα...

— Καί ποῖος θὰ τῆς βοηθήσῃ νὰ τὰ φέρει;...

— Μὰ δὲν πῆγε μόνη;

— Ἄ! πῆρε μαζί της καμμιά γειτόνισσα;...

— Ὁχι. Τὸν Ἀράπη τὸν Γιώργη! πῆρε.

Ἐβγαλε τὴν πίπα του, τὴ γιόμμοι καπνοῦ, ἀγαψε κ' ἐκάπνιζε... ἐκάπνιζε με σιωπῆ και σκέψη.

Ἡ Μαργαρώ ἢ κόρη του ἔπλεξε πλάι του μιὰ ταπέλλα.

— Καί τὴν εἶδες πὸν σηκώθηκε, εἶπες, πρᾶτ γιατὶ ἐγὼ δὲν πῆρα χαμπάρι.

— Ναί. Πολὺ πρᾶτ.

— Σὰν ποῖα ὄρα;...

— Δὲν εἶχε ἀκόμα ξεμερώσει.

— Πάνου-κάτου, θὸ ἦταν ἔξη;

— Πιδ πρᾶτ. Στὶς τέσσερες!...

— Μπᾶ;...

Τέντωσε και τὰ στοργυλὰ μάτια του, ξερόβηξε, ἔπαιξε τὰ ρουθούνια του, φύσηξε.

Ὁ Ἀράπης! Τὸν λέγατε Γιώργη και Ἀράπη. Γιατὶ εἶτανε σοσιὸς μαῦρος, ἀράπης. Τὸν εἶχε στὶς δουλειῆς του ὁ Παῦλος. Εἶτανε πὸν πρόθυμος ἐργάτης, χεροδύναμος, σβέλτος και με ἀντοχή. Σ' ὄποιες δουλειῆς ἔπαιρνε ἀρογολαβεία, νὰ φορτώσει πρᾶμα σὲ βαπόρια, ἢ καΐκια, τὸν φώναζε και τοῦδινε καλὸ, σφερικὸν μεροκάματο. Γι' αὐτὸ ὁ Γιώργης, ἀπὸ μικρὸ παιδί, εἶχε τις στείες σχέσεις με τὸν Παῦλον και στοῦ σπιτιοῦ τις δουλιῆς βοήθαγε, σὲ ὄ,τι λάχει πρόθυμος, νὰ τρέξει, νὰ φωνίσει, σὲ ὄ,τι τὸν χρειάζονταν, ποιῆς δὲ χαλοῦσε χαίτην, σ' αὐτὸν, στὴ γυναῖκα τὴ Μαριάνθη, στὴ κόρη του τὴ Μαργαρώ.

Ἐφτιαξε τὸ χαμόμηλο, ρούφηξε τὸ ζεστό του πῆρε μιὰν ἐφημερίδα και... διάβαζε τὰ νέα. Κ' ὄλο γύριζε ἀπ' τὴ μιὰ στὴν ἄλλη σελίδα. Σὰ νὰ μὴν εὕρισκε τίποτα ἐνδιαφέρον.

Ἡ πόρτα κάτου τῆς κουζίνας χτύπησε.

Ἐτρεξε ἢ Μαργαρώ, ἄνοιξε.

Σηκώθηκε κ' ὁ ἴδιος.

Ἐνας γαῖδαρος φάνηκε φορτωμένος ξύλα.

— Πὸν τὸν βρήκατε κ' τὸν φορτώσατε; — ρώτησε με γέλια ἢ Μαργαρώ.

Ὁ Γιώργης γέλασε και ἀσπρίσανε τὰ δόντια του.

— Ἄμ τι θαρροῖς και θὰ κουβαλλόσαμε μόνον μιὰν ἀγκάλια ξύλα;

Ἡ Μαριάνθη συμπλήρωσε.

— Δὲν πῆγε ὁ κόπος χαμένος.

Ἄπ' τὴ σκάλα ἀκούστηκε ἢ βαρεῖα φωνὴ τοῦ Παύλου.

— Ποιανού είνε τὸ ζῶ ;

— Τοῦ Κουμανοῦ. Τοῦ τὸν ζήτησα καὶ μοῦ τὸν ἔδωκε, μὲ χίλια δύο λόγια. Μὰ τὸν κατάφερα. Ἄν κ' εἶνε παράξενος, τὸν ξέρεις καλλίτερο ἀπὸ μένα... — εἶπε ὁ Γιώργης.

Τὰ ξύλα τὰ κατεβάσανε ἀπ' τὸ ζῶ, τὰ πήγανε σιὸ ὑπόστεγο τῆς αὐλῆς ἀπὸ μέσα καὶ τ' ἀραδεύσανε ὄλα. Ὁ Γιώργης ὕστερα πῆρε τὸ ζῶ τὸ καβάλλισε καὶ σιὸν ταμπάκη τοῦ Κουμανοῦ πήγαινε τρεχάτος, τραγουδώντας σιὸ δρόμο.

Στὴν τραπεζαρία ἡ Μαργαρώ ἔφυνε σιὸ μαγκάλι κάστανά.

Ὁ πατέρας τῆς πάλι τὴν ἐφημερίδα πῆρε σιὰ χέρια του.

Ἡ Μαριάνθη ἄλλοξε φόρεμα, κάλτσες, παπούτσι, εἶχε γίνει μούσκεμα, καὶ σιὰ σιὴ φωτιά κάθισε, νὰ ζεσταθεῖ.

Ὁξω ἀκουγότανε τοῦ πελάγου ὁ βόγκος, σὰν φωνὲς μαζωμένες ἀπὸ κόσμος, μακρινές...

Ψιχάλιζε. Ἀγέρας ἴλιος φυσούσε. Ὁ καιρὸς τῷ φερενε γιὰ βροχὴ πάλι. Μὲς τὰ σκοιὰδια χώνονταν κί' ἄλλα.

Ἀπαράτησε τὴν ἐφημερίδα. Μὲ τὴν τοιμπίδα σκάλισε τὰ κάρβουνα. Ἐρριξε σκόνη, ἀπάνω ἀπὸ κάρβουνο σιδηροδρόμου, πὸν κράταγε πώτερο...

— Σεπάγιασα — εἶπε.

— Πάλι αἴριο θὰ μοῦ λές, πὸς σὲ ποῖνε τὰ πλευρᾶ.

— Μά... τί νὰ κάνεις ; Ὁλ' ἡ γειτονιά εἰκομονήθηκε ξύλα. Καὶ τί ξύλα... Τὰ εἶδες τοῦ λόγου σου...

— Καί... τόση ἀνάγκη δὲν εἶχαμε...

Γούρωσε τὰ μάτια τῆς. Σηκώθηκε ἀπ' αὐτὸν κόκκινη ἀπὸ ταραχὴ καὶ κουνώνιας τὸ δάχτυλο...

— Εἶνε τὸ «εὐχαριστῶ» αὐτὸ πὸν μοῦ λές ;...

— Τέλος πάντων...

— Ἐγὼ ξεθεώθηκα νὰ τὰ φέρω σιὴν αὐλὴ σου καὶ σὺ πετᾶς τὰ λόγια σου...

— Ἐπειδὴς αἴριο θὰ μοῦ λές, πὸς σὲ ποῖνε τὰ πλευρᾶ.

— Αὐτὸ θὰ νοιάζει ἐμένα.

— Καὶ τοὺς δύο.

— Βέβαια...

Στραβομουτσούνιασε, τὸν κοίταξε λοξᾶ καὶ πάλι κάθισε σιὸ σκιμνί.

Μιά σιωπὴ πέρασε βαθεῖα, μὲ ἀνυπομονηρία

Κ' οἱ δύο ἀνασαινανε ταραγμένα.

— Τί ὦρα ξύπνησες ; — τὴ ρώτησε.

— Πρωτὶ πολὺ πρωτὶ.

— Καὶ δὲ σάκουσα...

— Ἴσως νὰ μοῦ ληγες, νὰ μὴ πάω. Καὶ δὲ θὰ εἶχαμε τόσα ξύλα πὸν ἔφερα.

— Ἄ!... γι' αὐτό. Καί... τί ὦρα πῆγες ;...

Σκέφτηκε, ἔφυνε τὸ κεφάλι τῆς.

— Ὁρα ;... Σάμπως κοίταξα τὸ ρολοῖ ;...

— Σημερώματα, οἶ ;...

— Ναι. Θὰ εἶτανε ἡ ὦρα ἔξη. Ὁσπὸν νὰ πάω σιὸ ποτάμι φώτισε.

Ἡ Μαργαρώ ἡ μικρούλα ἔτρωγε τὰ κάστανά, ἔδωσε καὶ σιὸς γονεῖς τῆς, πῆρε τὸ μπουκάλι τὸ κρασί, νὰ πιούνε.

Ἔτσι ἡ κουβέντα κόπηκε.

Ὁ Παῦλος ὕστερα σηκώθηκε. Μὲ ὀρειτὴ ἀνησυχία.

— Πατέρα πὸν θὰ πῶς ;

— Θὰ πλαγιάσω. Δὲν εἶμαι καλά.

Καὶ βγήκε βιαστικά, μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό, ὄλο συλλογῆ, καὶ σιὴν κάμαρα του μπῆκε.

Σκοτάδι, ψιχάλα, ἀγέρας, κρύο...

Ἡ πόρτα σιγάνοιξε. Ὁ Γιώργης τὴν περιμένε.

Ἡ θάλασσα βούιζε κάτω σιὴν ἀμμονδιά κί' ὁ ἀγέρας μὲ τίς καλαμιώτες τίς ἀνεμόδαρτες...

Κανένας ὄξω, τέτοια ὦρα, μὲ τέτοιο παλιόκαιρο, δὲν περπατοῦσε, ἐξὸν ἀπ' τὰ πονηρὰ πιεύματα.

Μόνες δυὸ σκιὲς προχωροῦσανε πηγαίνοντας σιὸ ποτάμι, πέρα, μακρὰ, κατὰ τὰ περβόλια, μιὴ ὦρα δρόμο, πέρα, σι' ἀκατοίκητα μέρη, σιὰ δένδρα τῶν περβολιῶν, τοὺς φράχτες, ἐκεῖ πὸν φοβᾶται νὰ περάσει τὴ νύχια κί' ὁ πὸν ψύχραμος ἀντρας.

Μὲ τὰ περβόλια, κάτου ἀπ' τίς φυλλωσιές, πὸν τῆς νύχιας τὸ σκοτάδι γινότανε πὸν πηχτὸ ἐκεῖ.

Ἔνας ἀντρας μὲ μιὰ γυναίκα!

Οἱ δύο τοὺς μοταχοί.

Κρουγὰ, σιγαλὰ μιλούσανε...

Καὶ σὰν τί νὰ λέγανε ;...

Τὰ χέρια μήπως μέταν ἀκίνητα, νεκρά ;

Τὰ κόκκινα χεῖλια, εἰ ματιές τους, τὰ τρυφερὰ λόγια τους, οἱ ἐρωτικοὶ ἀσασμοὶ τους, οἱ παλμοὶ τους...

Μήπως τοὺς ἔβλεπε κανεὶς ;

Ὁ, τι λέγανε, ὁ, τι χειρονομίες, κάνανε, κί' ἀκόμη πὸν πολλά...

Ὁ ἀντρας τῆς ὁμορφῆς γυναίκα, κοιμότανε σιὸ κρεβάτι του, μόνος του, δὲν εἶχε πάρει χαμπάρι...

Ἔνας κοντὸς ἄνθρωπος αὐτός...

Καὶ προχωρημένος σιὰ χρόνια...

Σηκώθηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι. Περπατοῦσε πέρα-δῶθε. Ὁ θυμὸς του εἶχε ἀνάψει μέσα του.

Γελοῦσε νευρικά... Τοῦ ὀχότανε νὰ τραβήξει τὰ μαλλιά του. Μὰ μὲ τί ἀφορμὴ. Νὰ εἶλεγε ὁ, τι σιὸ κεφάλι του ἔμπαινε ; Θὰ τὸ παραδεχότανε ; Δὲ θὰ φώναζε ἡ γυναίκα του ; Καὶ θὰ τὸν σκυλόβριζε. Ἔνα τέτοιο κακὸ νὰ φανερώσει πὸς γίνηκε. Μήπως εἶδε τίποτα ;...

Μποροῦσε νὰ τὸν χτυλήσει κιόλας...

Ἀκόμα ἡ σιερίτ ἀντιλαλοῦσε τῆς τρικυμίας τοὺς βόγγους πὸν τοὺς μάζωξε ἡ θάλασσα σιὴ γαλήνη τοῦ θέρους...

Ὁ Γιώργης γύρισε σιὸ σπιτί.

Ἡ πόρτα τῆς κουζίνας εἶτανε ξεκλειδωτή.

Σιγοτραγουδώντας μπῆκε μέσα. Εἶδε τὸν Παῦλο.

— Δὲν ἔχεις παράπονο ;... Ἄ! ὁ Κουμανός...

Κατέβηκε καὶ κοίταξε καλά, ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ νύχια, τὸν γαϊδαρό του... Μὴ τυχὸν καὶ τοῦ ἔπαθε τίποτα...

Ἄκοῦς ;... ἀκοῦς ;... Φαντάσου νὰ σκόντανε πονθενὰ καὶ νὰ μάτωνε... Νά, τί θὰ πεῖ ἄνθρωπος τοῦ γκούνης...

Ὁ Παῦλος κουνούσε τὸ κεφάλι. Δὲν ἀπαντοῦσε. Μπῆκε σὲ περιέργεια ὁ Ἀράνης.

— Μά... τί ἔχεις ;... Σάν σικλειωμένο, σὲ βλέπω...

— Ναι, ἔχω μιὰ ζάλη.

— Κρύο θὰ εἶνε. Τὸ βράδυ, πρὶν κοιμηθῆς νὰ βάλῃς τὴ Μαριάνθη νὰ σὲ τριψέει μὲ σπέρτο.

— Δὲ βαρύνσαι...

— Αὐτὸ νὰ κάνεις.

Καὶ προχώρησε πηγαίνοντας μέσα.

Τοῦ ἤρθε μιὰ παραχὴ ἀπότομη. Τὸν κοίταξε ἀσθηρὰ. Τὸν ἀκολούθησε... Ἐσφιξε μὲ τὰ δόντια τὰ χεῖλια του...

— Γιώργη! σιάσου — τοῦ φώναξε βαθύφωνα.

— Θέλεις τίποτα ;

— Πὸν πᾶς ;...

— Μέσα, γιατί ;... θέλεις νὰ πάω πονθενὰ ;... νὰ σοῦ πάρω τίποτα ;...

Μὰ πάλι, μειάνοιωσε, τί νὰ πεῖ, ν' ἀγριομιλήσει, σιὸν Γιώργη, τὸν ἔμπιστο, ἀπὸ μικρὸ παιδί σιὸ σπιτί του, σιὰ χέρια του, σιὲ δουλειές του...

— Πῆγαινε...

— Μά... κάτι ἤθελες...

— Ναι. Κάτι τι... Δὲν πειράζει...

— Πὸς δὲν πειράζει...

— Ὁχι!... Πῆγαινε μέσα, ἔχει φωτιά τὸ μαγκά-

λι, κάθισε, γιατί εἶσαι βρεγμένος, νὰ ζεσταθεῖς, νὰ ξεκουρασεῖς... Καὶ τὸ μεσημέρι, μὴ φύγεις, νὰ φᾶμε μαζί

— Ἄ! σ' εὐχαριστῶ, ὅπως ἐπιθυμῆς...

Ἔμεινε σιὴν κάμαρά του μόνος.

Τοῦ ἤρθε νὰ κλάψει.

Ὁ Γιώργης, τὸ καλὸ, τὸ πρόθυμο, τὸ ὑπάκουο παιδί. Ἄν αὐτός... Τότες ὄλοι, καθένας, σὲ κανένα πιά ἢ ἐμπιστοσύνη!...

— Ὁχι! Ὁχι! — μίλησε σιὸν ἑαυτό του, μὲ κατευτασμοῦ — δὲν εἶνε δυνατὸ αὐτὸς νὰ δεχτεῖ νὰ λερώσει μιὰ τέτοια ἐμπιστοσύνη μου, νὰ περιφρονῆσει, τόσα καλά, πὸν ἔχει δεῖ ἀπὸ μένα. Ὁχι, λοιπόν. Τίποτα! Εἶνε ἀγαθός!...

Ὁ Γιώργης μέσα γελοῦσε. Τοὺς ἔλεγε ἀστεῖα κί' ἡ μικρὴ Μαργαρώ εἶχε λυθεῖ σιὰ γέλια.

Ἡ μικρούλα ἐπέμενε νὰ κάνει τὸν «παλιάτο».

Ὁ Γιώργης σηκώθηκε ἀμέσως ὀρθός, νὰ μὴ τῆς χαλάσει τὸ χατήρι.

Κί' ἄρχισε νὰ ὑποκρίνεται τὸν παλιάτο πὸν εἶχε δεῖ ἡ Μαργαρώ, σιὸ μικρὸ καλοκαιρινὸ θεατράκι τῆς πλατείας τῆς παραλλας.

Ἡ μικρούλα, ἀπ' τὰ πολλὰ γέλια, κρατοῦσε μὲ τὰ δύο χεράκια τῆς, τὴν κοιλιὰ τῆς.

Ὁ Παῦλος ἤρθε σιὰ σύγκαλά του. Ἄναψε τὸ τοιμποῦκι του. Ἄπ' τὴ μορφή του ἔφυνε τοῦ θυμοῦ τὸ χρώμα.

Καὶ μπαίνοντας σιὴν τραπεζαρία.

— Ὁχι! Ὁχι! — μίλησε μόνος του — δὲν εἶναι δυνατὸ!...

Κ. Α. ΦΩΤΑΚΗΣ

ANDRÉ LICHTENBERGER

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 22ον

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Σβαντίλα.

Σήμερα εἶνε ἡ γιορτὴ τοῦ ἁγίου Σβαντίλα. Ὁ ἅγιος Σβαντίλα εἶνε ὁ ἔθνικὸς ἥρωας τῆς Πάνονιας. Ἀπέκτησε αὐτὴ τὴν ζηλευτὴ θέσι ἀπὸ μιὰ σειρά κατορθωμάτων πὸν σὰν κί' αὐτὰ δὲν ὑπῆρξαν ἄλλα. Σὲ μιὰ βασιλεία εἴκοσι ὀκτῶ ἔτων, τριάντὰ ἑπτὰ φορὲς νίκησε τοὺς ἀπίστους, ἐξολώθηρσε τριακόσιες χιλιάδες κί' ἀπ' τὰ δύο φύλα καὶ δὲν κατόστρεψε λιγώτερες ἀπὸ διακόσιες πενήντα πόλεις καὶ μεγάλα χωριά. Σὲ ἓνα μόνον βράδυ ἀνεσκόλοπισε πεντακοσίους Ταρτάρους καὶ ἔβαλε νὰ βράσουν μὲ σιγαλή φωτιά τοὺς ἀρχηγούς των μέσα σὲ μεγάλα καζάνια. Ὅταν ἔγερσε πῆγε καὶ γίνηκε ἐρημίτης. Δὲν πλύθηκε ποτὲ οὔτε ἔκοψε τὰ μαλλιά του οὔτε τὰ γένεια του κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του. Ἄφινε τὰ πουλιὰ ν' ἀρχωνται νὰ τσιμποῦν τίς ψείρες σιὸ κεφάλι του καὶ τοὺς ποντικούς νὰ τρῶνε τὰ νύχια τῶν ποδιῶν του. Πέθανε μυρζίζοντας ἀγιωσύνη.

Κί' ἔτσι ἡ ἐπέτειος τῆς γεννήσεώς του ἔγινεν ἡ μεγάλη ἑτησία ἑορτὴ τῶν κατοίκων τῆς Πανονίας. Τὴ πα-

Μετάφρ. Δδος ΠΑΡ. ΠΑΠΑΜΑΝΟΥΗΛ

ραμονή, ρίχνουν ρουκέτες καὶ γεμίσει ἡ ἀγορὰ ἀπὸ χιλίων εἰδῶν γλυκίσματα. Καὶ τὴν ἡμέρα, ἀπ' τὸ πρωτὶ, βγαίνουν σιὸς δρόμους προσφέροντας ὁ ἓνας σιὸν ἄλλο κλαδιά ἀπὸ ἔλατα ἢ ἄλλες πρασινάδες καὶ ἀλλάζουν φιλιὰ λέγοντας: «Ὁ ἅγιος Σβαντίλα βοήθειά σου».

Ὁ Μιχαλάκης ἔχει γιὰ τὸν ἅγιο Σβαντίλα τὴ πὸν μεγάλη ἀδιαφορία καὶ τὰ μεγάλα του κατορθώματα δὲν τοῦ ἐμπνέουν παρὰ μιὰ ἀποστροφή μὲ φόβο μαζύ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ πάη σήμερα νὰ πανηγυρίσῃ τὴ γιορτὴ του καθῶ; ὄλος ὁ κόσμος. Φυσικὰ ὅτι δὲν ἔρριξε ρουκέτες σιὸς δρόμους, καί, ἐκτὸς ἀπ' τὴ Βαρβάρη, πὸν θὰ εἶχε τὴν ἰδέα νὰ τὸν φιλήσῃ ἢ νὰ τοῦ προσφέρῃ μιὰ ἀνθοδέσμη ; Ἀλλὰ ὁ Μιχαλάκης θὰ πάη συνοδευόμενος ἀπ' ὄλους τοὺς κατέχοντας ἀξιώματα καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως νὰ παρευρεθῇ αὐτὴ τὴν ὦρα σιὴ δοξολογία πὸν θὰ γίνῃ σιὴ Μητρόπολη.

Εἶνε μιὰ τρομερὴ ἀγγασία... Εἶνε χειρότερη ἀπ' τὰ χειρότερα μαθήματα τῆς γεωγραφίας κί' ἀπ' τὰ χειρότερα Ὑπουργικὰ Συμβούλια. Ὁχι μόνον εἶνε πολὺ κουραστικὸ, κί' ὄλο τὸ πρωτὶ πάει χαμένο, ἀλλὰ μεταμφιέζουν τὸ Μιχαλάκη μὲ τρόπο ἀνυπόφορο. Χωρὶς ἀμφιβολία ὅμως δὲν εἶνε τόσο σιχαμένη ὅσο εἶνε ἡ ἐπέτειος τῆς στέ-

ψεως κατά την όποιαν ό Μιχαλάκης πρέπει καθισμένος στό θρόνο νά δέχεται δυό ώρες χειροφιλήματα, μέ τό πανωφόρι τό βελούδινο τό στολισμένο μέ γουναρικά στούς ώμους και μέ τό κεφάλι χωμένο μέσ' στή φοβερή κορώναν των Καϊνόφ. Άλλά είνε επίσης ένοχλητικό νά ήσαι μετμημισμένος σέ Στρατηγό, φορτωμένος μ' ένα σπαθί πού σέ έμποδίζει νά περπατήσης, γιομάτος παράτημα πού δέν ξέρεις πού νά τό βάλής' χωρίς νά λογαριάζουμε και τή γούνα από άστρακά πού είνε πολύ ζεστή και τό σκουφι μέ τό διαμαντοστόλιστο λοφίο, πού πέφτει διαρκώς επάνω στό πρόσωπο.

Έξ άλλου, παρ' όλίγον ό Μιχαλάκης νά μήν πάη στήν έορτήν του άγιου Σβαντίλα. Προχθές, στό Συμβούλιο του Στέμματος έγινε μιá ζωρηή φιλονεικία. Άφου ό κ. Μιρσκι προσεκάλεσε όλους τούς συναδέλφους του νά παραστούν καθός συνήθως στή μεθαιριανή έορτή, ό κ. ντέ Μαρτύν—ένας από τούς νέους—ό όποιος ήταν σκεπτικός άπ' τήν άρχή τής Συνεδριάσεως, έλαβε τόν λόγον. Δέν πρέπει νά κάνωμε πώς δέν βλέπωμε, είπε, ότι ύπάρχει νέος άναβρασμός στούς επαναστατικούς κύκλους. Η δραστηριότης μέ τήν όποιαν κατεστάλησαν αι ταραχαι του Ρόδικ έκαμε νά φτάση στόν κολοφώνα της ή εξαγρίωσις. Φοβερά τοιχοκολληματα, σχιζόμενα άμέσως από τήν Αστυνομία, παρώτρυναν τό λαό σέ άμέσους άντεκδικήσεις. Παρητηρήθησαν πολλά πρόσωπα εις τήν πόλιν μέ ύποπτη εμφάνιση. Βεβαίως ύπό διαφόρους προράσεις, έπιασαν πολλούς άπ' αυτούς. Δέν είνε παράξενο τήν ώρα πού θά περνά ή πομπή νά επιχειρήσουν μιá διαδήλωσι...

Αυτά τά λόγια έφεραν μιá ψυχρότητα. Ύστερα από μιá μικρή σιωπή και μέ ένα τόνο συμβιβαστικό, ό κ. Τσερνάγκ, ό όποιος ξαναπήρε τή Δημοσία εκπαίδευση, έρώτησε άν αυτή τή περίσταση δέν θά ήταν φρόνιμο νά άποφύγουν τή προσοχή στούς επαναστάτας τής ευκαιρίας πού περιέμεναν: δέν θά μπορούσαν τάχα νά βρούν πρόφαση τήν ύγεία τής Αυτού Μεγαλειότητος για νά ματαιώσουν τή τελευταία στιγμή μιá τελετή ή όποιαν χωρίς νά χειροτερευεί τά πράγματα ήταν ίσως επικίνδυνος...

Άλλά ό κ. Μιρσκι διέκοψε τόν κ. Τσερνάγκ μέ μιá ξερή φωνή. Και μέ τέσσερα λόγια του άνέπτυξε ότι νά ύποχωρήσουν στάς άπειλάς μπορεί νά φανή σέ μερικους άδυναμία. Τούλάχιστον αυτός ουδέποτε θά συγκατετίθετο.

Δέν συνέφερε επ' ουδενί λόγω στή στιγμή πού όλος ό λαός άρχιζε νά προσκολλάται τόσο στήν έννοια τής νομομοφροσύνης νά καταφύγουν σέ μιá κωμωδία πού παρ' όλα της τά προσοχήματα στό τέλος θά έγινετο σ' όλους φανερό πώς ήταν ή πιό αξιοθρήνητη ύποχώρησις. Στο πρόσωπό του βέβαια δέν άποδίδει μεγάλη σημασία. Άλλά αντιπροσωπεύει μιá ιδέα, τήν ιδέα τής έξουσίας. Έν όσφ θά είνε στά πράγματα, θά τήν διατηρήση άλλόβητον.

Όλοι οι Ύπουργοι έχειροκρότησαν και προ πάντων ό κ. ντέ Μαρτύν ό όποιος έν όσφ ό κακομοίρης ό κ. Τσερνάγκ όμιλοῦσε, φαινότανε νά τόν επιδοκιμάζη. Ό κ. Μιρσκι, ευχαριστών τούς συναδέλφους του, προσέθεσε ότι επί πλέον όλα αυτὰ αι φημίαι ήταν έξωγκωμέναι και υπερβολικαι. Αι πληροφοριαί του του επέτρεπαν νά βεβαιώση ότι ή κίνησις αυτή γίνεται από ένα μικρό αριθμό άναρχικών εναντίον των όποιων ελήφθησαν όλα τά μέτρα. Κατά διαταγήν του έφεραν ένα γέρο ό όποιος έμοιαζε σαν μπουλντόκ. Ό Μιχαλάκης δέν τόν εγνώριζε άκόμη. Ήταν ό Διευθυντής τής Αστυνομίας, δηλαδή ό

αρχηγός των άστυφυλάκων και χωροφυλάκων. Έδήλωσε ότι άνελάμβανε τήν ευθύνην. Ό τόνος τής φωνής του σταθερός και άποφασιστικός έκαμε μεγάλη έντύπωση. Ό κ. Τσερνάγκ ήρκέσθη νά ειπή ότι μετά τοιαύτας πληροφορίας, τας όποιας ευχαριστείται διότι προσεκάλεσε, άπέσυρε τή πρότασί του. Οι Ύπουργοι συνεχάρησαν έαυτούς και άλλήλους και έδωσαν συνέντευξι στή τελετή.

Όσο και άν τόν ένοχλοῦν ή γνώμες του κ. Μιρσκι, ό Μιχαλάκης είνε ύποχρεωμένος νά τις άποδέχεται. Οι κ. Μαρτύν και Τσερνάγκ δέν έξεκαθάρισαν καλά τι ήθελαν νά πουν. Τό βέβαιον είνε ότι έφοβούντο. Λοιπόν τό νά φοβάται κανείς δέν είνε ευγενικό. Άφου δέν μπορούσαν νάποφύγουν τήν τελετή του Άγιου Σβαντίλα, χωρίς νά φρανοῦν άνανδροι, είνε φανερό ότι πρέπει νά πάνε. Έξ άλλου τά φαινόμενα δικαιοῦν τελείως τήν άισιοδοξία του κ. Μιρσκι. Κι' όλα πηγαίνουν θαυμάσια.

Ό Μιχαλάκης π.χ. κοιμήθηκε σχεδόν καλά αυτή τή νύχτα. Δέν έχει πονοκέφαλο. Προβλέποντας τή κούραση, ό κ. Ζανκλόβ λέγει νά του δώσουν περισσότερο νά φάγη και του επιτρέπει αντί τής νερόσουπας, ή όποιαν του φέρνει έμετό, δυό φρυγανιές μέ βούτυρο. Τό ντύσιμο δέν διαρκεί πολύ. Τό γούνινο καπελάκι φαίνεται πιό στερόθε άπ' τόν περασμένο χρόνο. Η Βαρβάρια διακηρύττει ότι ό Μιχαλάκης είνε και χαρά. Κυττάζεται στόν καθρέπτη. Η γνώμη του είνε ότι είνε λίγο γελοιος. Άλλά επί τέλους δέν επιμένει σ' αυτή άπολύτως.

Όλοι οι Ύπουργοι και οι μεγάλοι δημόσιοι ύπάλληλοι είνε συγκεντρωμένοι στήν αίθουσα τής ύποδοχής μέ τόν θείο Παῦλο. Μόλις ό Μιχαλάκης έκαμε τήν εμφάνισή του, ξεκίνησαν.

Η πρώτη άμαξα είνε του Διευθυντού τής Αστυνομίας ό όποιος σκαρφαλώνει μαζί μέ τό γραμματέα του. Αυτό κακοφαίνεται λιγάκι του Μιχαλάκη. Άφου είνε βασιληās, του φαίνεται ότι θάπρεπε νά προχωρή επικεφαλής. Άλλά δέν του ζητοῦν τή γνώμη του. Έξ άλλου, νά τό βασιλικό άμάξι πού έρχεται και στέκεται κοντά στα σκαλοπάτια. Ό Μιχαλάκης τοποθετείται μαζί μέ τό συνταγματάρχη πού γυαλίζει όλόκληρος μέσα στή μεγάλη του στολή. Και τό πελώριο όχημα κυλίνεται, περιστοιχισμένο μέ τούς κόκκινους λογγοφόρους. Πίσω ακολουθοῦν πέντε ή έξ άλλες άμαξες μέ τό θείο Παῦλο, τόν κ. Μιρσκι και όλους τούς Ύπουργους και τούς μεγάλους αξιωματούχους.

Κάνει—τί σύμπτωσις!—ένα καιρό όπωσδήποτε κάλον. Χθές βράδυ έρριξε πολύ χιόνι. Σήμερα τό πρωί, για πρώτη φορά ύστερα από πολλές εβδομάδες, ένας άδύνατος ήλιος λάμπει. Τό πάρκο μετεβλήθη σ' ένα κατάσπρο ταπέτο πού λαμποκοπάει. Έπειδή πρέπει νά δείξουν τό Μιχαλάκη στούς ύπηκόους του τόν έντυσαν πολύ ζεστά από μέσα και τό άμάξι έμεινε ξεσκεπάστο. Τό στήθος του Μιχαλάκη διαστέλλεται και άναπνέει μέ ευχαρίστησι τόν κρύο άέρα.

Περνοῦν τά κάγκελα και ή πομπή εισέρχεται στή λεωφόρο τής άγίας Ελισάβετ. Πίσω άπ' τόν τριπλό φράκτη των κόκκινων ίππέων, ό Μιχαλάκης βλέπει τούς περιπατητάς οι όποιοι στό πέρασμα του στέκονται για νά προσφέρη ό ένας στόν άλλον κλωνάρια πρασίνα και φιλιθοῦνε. Στα παράθυρα των ώραίων ξενοδογείων τής λεωφόρου ύπάρχουν κυρίες, κορίτσια και παιδιά, πού κουνούν μαντήλια και ρίχνουν άνθη και πρασινάδα. Άπό καιρό σέ καιρό ό Μιχαλάκης σηκώνει στρατιωτικά τό χέρι του

στό καπέλο για νά χαιρετήση καθός τοῦχουν συστήσει. Έμπρός του στό έλαφρό άμαξάκι του, ό κ. Διευθυντής τής Αστυνομίας γυρίζει και ξαναγυρίζει δεξιά κι' άριστερά και κουνιέται σαν πίθηκος.

Έφτασαν χωρίς έμπόδιο στή Μητρόπολη. Μέ δυσκολία συγκρατούμενο από τήν αστυνομία και μιá σειρά ίππέων, ένα πλήθος μεγάλο συνωστίζεται στή πλατεία και ζητωκραυγάζει τή πομπή. Μερικά σφυρίγματα άκούσθησαν εκεινη τή στιγμή αλλά πνίχτηκαν από τις φωνές του ένθουσιασμού και τής ευθυμίας. Και ή άκολουθία, στό πανάρχαιο νάρθηκα, ύπηρεξε θαυμασία. Ντυμένος μέ τά λάμποντα άργυρά του ένδύματα, κόκκινα και χρυσοκέντητα, ή Α. Μ. ό Αρχιεπίσκοπος του Γκρόχολ έκανε μόνο του τή λειτουργία. Δέν καταλάβαινε κανείς τας λέξεις. Άλλά αι χειρονομιαί του ήσαν ευγενικές και μεγαλοπρεπείς. Και τό πρόσωπό του πού ειχε χρῶμα έλεφαντόδοντος τριγυρισμένο μέ τή μακρυνά του γενειάδα τή χιονάτη, ειχε μιá σχεδόν θεία μεγαλοπρέπεια. Άπό καιρού εις καιρόν ακούγονταν τά άγματα του χοροῦ ό όποιος άπετελείτο από τούς καλλιτέρες καλλιτέχνας του μελοδράματος. Και ή άπέρανη φωνή των όργάνων τούς συνώδευε. Ποτε ή μουσική δέν σέ συγκινεί τόσο όσο τήν ήμερα του άγιου Σβαντίλα. Είνε παληές, παληές λειτουργικές μελωδίες πολν παιδιατικες και λίγο άγριες πού δέν τις παίζουν παρὰ μόνον αυτή τήν ήμερα. Σέ λυκνίζου, σέ χαϊδεῦουν. Σέ παρασύρουν πολν μακρυνά, πολν ψηλά, σ' ένα ειδος γλυκού και άρμονικου χειμάρρου. Δέν είνε πια κανείς τίποτε... όλα τά ξεχνά.

Έν τούτοις ή άκολουθία τελειώνει. Τά όργανα έσώπασαν. Στή σιωπή ή Α. Μ. ό Αρχιεπίσκοπος του Γκρόχολ τείνει τά ώχρά του χέρια. Ύπό τήν ευλογίαν των όλων οι παριστάμενοι σκύβουν τό κεφάλι κι' ό Μιχαλάκης ό ίδιος γονατίζει πολν καλά στό βελουδένιο μαξιλάρι του. Σιγά σιγά ακούονται τά ιερά λόγια... Έτελείωσε. Ό Συνταγματάρχη κάνει ένα μικρό νόημα στό Μιχαλάκη ό όποιος σηκώνεται. Ζωρηή ή μελωδία των όργάνων ξανακούεται. Γίνεται ένας θόρυβος κάτω από τούς ήχηρους θόλους. Πίσω από τούς καταστόλιστους μεγαλοπρεπείς θυρωρούς οι όποιοι άνοίγουν θέσι και χτυποῦν μέ ρυθμό τό πάτωμα μέ τις λόγχες τους, ό Μιχαλάκης προχωσει επί κεφαλής τής συνοδείας. Όλος ό κόσμος σκοτώνεται νά τόν δει. Η κυρίες τόν κυττάζουν κάτω άπ' τά φασαμένους. Γέροι κύριοι σκουπίζουν τά δάκρυά τους. Έπιφωνήματα θαυμασμού, κομμάτια από φράσεις φτάνουν σ' αυτιά του. Μέ τό κεφάλι ψηλά, ό Μιχαλάκης προχωρεί χωρίς νά μιλεί, μέ τά μάτια καρφωμένα άπάνω στις κεντημένες στολές των σωματοφυλάκων πού βαδίζουν ρυθμικά όμοιοι μέ νεόκοπα χρυσα νόμισματα.

Όλίγο σατισμένος ό Μιχαλάκης ξαναβρίσκει εις τόν πρόναο τής μητροπόλεως, όρθιος δίπλα στό συνταγματάρχη. Ένας χαρούμενος ψίθυρος του πλήθους τόν υποδέχεται. Άλλά οι ίππεις και οι χωροφυλάκες τό διώχνουν. Νά τό άμάξι. Η πόρτα άνοίγεται. Ό Μιχαλάκης και ό συνταγματάρχη τρυπώνουν. Σ' ένα λεπτό ή άμαξα κυλίνεται πίσω από τ' άμάξι του Διευθυντού τής Αστυνομίας. Η άλλες ακολουθοῦν...

Πρέπει νά είνε κανείς ειλικρινής. Σήμερα ό Μιχαλάκης βαρέθηκε λιγώτερο από τό περασμένο χρόνο στή λειτουργία. Αισθάνεται μάλλον ότι είνε ευθυμος κάτω άπ' τόν ήλιο πού ξαναβγήκε. Πιστέφετέ το άν θέλετε. Λιγάκι άκόμα και θάλεγε πώς πεινά. Ό Μιχαλάκης συχνά δέν

άποτεινει τόν λόγον στό συνταγματάρχη. Άλλά αυτό δέν είνε άπηγορευμένο. Προφέρει μιá έν τόν βοῦν.

— Δέν ήταν ώραία συνταγματάρχη σου; Ό συνταγματάρχη συνωστίζει με τήν άκολουθία. Πίν λιγο ειχε ύφος άπησχολημένο. Μάτια του έφαναξάν δεξιά κι' άριστερά. Τώρα έχει καλόν έξέπασμα. Έξω από του έχει φαιδρυνθή. Και ξαναρχίζει με τήν άκολουθία μουστάκι του μέ τή συνεθισμένη χειρονομία του.

Πράγματι ή επιστροφή είνε θαύμασια. Στο λιθόστρωτο πού τό χιόνι έχει λυώσει τό πλήθος μερδεύεται. Και εις επίμετρον δέν τό διακρίνει κανείς καλά πίσω από τούς ίππεις τής άκολουθίας. Άλλά σ' όλας τας διασταυρώσεις των δρόμων, έχουν γίνει έξεδρες όπου σιβαγμένοι οι περιεργοι κουνούν τά καπέλα τους και φωνάζουν χαρούμενα. Σύμφωνα μέ τας παρακλήσεις τής δημομαχίας έγινε δεκτή ένα κατά τήν επάνοδο εκ τής μητροπόλεως περάσουν από τή Έθνική όδό, τή μεγάλη εμπορικη άρτηρία. Στήν αρχή ό κ. Διευθυντής τής Αστυνομίας κατσούφιασε γιατι είνε αρκετά στενή και ή κυκλοφορία και ή επίβλεψις είνε δυσκολώτερες. Άλλά στό τέλος ενέδωσε και αυτό είνε ευτύχημα. Τό θέαμα είνε θελκτικώτατο.

Όλα τά παράθυρα είνε στολισμένα μέ σημαίες κι' από γυρλάντες από πρασινάδα. Και παντού χαρούμενα πρόσωπα συνωστίζονται και στόματα άνοίγουν μέ ζητωκραυγές. Άπό καιρού εις καιρόν περνοῦν κάτω από τόξα καμωμένα από πρασινάδα και ζωγραφιστά χαρτόνια. Ύπάρχει τόσος κόσμος στόν δρόμο πού παρὰ τις διαταγές του Διευθυντού τής Αστυνομίας, πρέπει πάντα νά πηγαίνουν άργά. Τότε έχεις τό καιρό νά κυττάξης τά πρόσωπα. Βλέπει κανείς και τό έσωτερικό των οικιών. Είνε πολν άστείο. Ό Μιχαλάκης παρετήρησε ένα όμορφο ξανθό κοριτσάκι πού φώναζε δυνατά: «Ζήτω ό Βασιλιάς!» Του χαμογελά. Εκείνο γίνηκε κατακόκκινο. Άλλ' ήδη έχουν φύγει μέ καλπασμό.

Νά αυτό τό παληό σπιτι τό μαῦρο είνε λιγώτερο στολισμένο άπ' τ' άλλα. Στο παράθυρο του πρώτου πατώματος είνε ένας μονάχα κύριος, ένας κύριος μέ γενειάδα. Κρατά στό χέρι του. Τι; μιá ανθοδέσμη;... Όχι, είνε μπορεί νά πη κανείς μιá κατσούρα ή ένα κουτί τής κονοέρβας άπ' όπου βγαίνει λίγος καρλός. Δέν υπάρχει άμφιβολία. Είνε μίαιρουκέτα. Πρέπει νά ειδοποιηθή τό συνταγματάρχη για νά μη τρομάξη. Χαμογελώντας ό Μιχαλάκης σκύβει:

— Συνταγματάρχη, κυττάξε λοιπόν αυτό τόν κύριο πού βαστά μιá ρουκέτα.

Ό Συνταγματάρχη βλέπει. Και ξαφνικά γίνεται ώχρός σαν πανί, πηδά επάνω κουνά τό χέρι και άνοίγει τό στόμα για νά φωνάξη κάτι... Άλλά πριν μπορέση νά βγάλη κανένα ήχο, ό άνθρωπος του παραθύρου κάνει μιá χειρονομία... Μιá άστραπή εκτυφλωτική, ένας κεραυνός σαν νά κατεστρέφετο ό κόσμος, ένας σίφων πού όλα τά καταπίνει.

Έτελείωσε, δέν υπάρχει πια τίποτε... Τό σκότος... τό μηδέν.

(άκολουθεί)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,"

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

(Ίστορία — Ανέκδοτα — Περιέργα, κλπ. κλπ.)

Ο δούξ του Ορλεάν Φίλιππος, αντιβασιλεύς της Γαλλίας, ο οποίος αγαπούσε πολύ το γλέντι, συνεφώνησε μιά μέρα με τον καρδινάλιον Δουβιά να πᾶνε μασκέ σ' ένα δημόσιο χορό.

Γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἀναγνωρίσουν, θὰ μοῦ φέρεσαι οικειότατα, εἶπεν ὁ ἀντιβασιλεύς στὸν συνοργιαστὴν του.

Στὸν χορὸ ὁ Δουβιά ὄθει τὴν οικειότητα μέχρι τοῦ νὰ δι- νη κλωτσιές στὸν ἀντιβασιλέα.

— Φίλε μου, τοῦ ἀπήντησε ὁ τελειταῖος με κάνεις περισ- σότερον τοῦ δέοντος μασκέ.

Διὰν ἐνδιαφέροντα πειράματα κατασβέσεως πυρκαϊᾶς ἐτε- λεί ἐν Βερολίῳ ὁ χημικὸς Βάινερ. Ἡ μέθοδος του δὲν στη- ρίζεται ἐπὶ τῆς χρησιμοποίησεως ὕδατος ἢ ἄλλου ὑγροῦ πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρός, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς χρησιμοποίησεως ἀερίων, τὰ ὁποῖα καταπολεμοῦν τὴν καύσιν. Τοιαῦτα ἀέρια εἶνε τὸ ἀζωτον, τὸ διοξειδίον τοῦ ἀνθρακος κλπ. Διὰ τῶν ἀερίων τού- των καταπολεμεῖται ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὸ πῦρ, ἐνῶ ὡς γνωστόν, τὸ ὕδωρ δύναται ὑπὸ ὠριμέας περι- στάσεως νὰ ἀναφλεγῇ ἀντὶ νὰ σβύσῃ τὴν φλόγα.

Ο Ἱερώνυμος Γουράν, Ἄγγλος κληρικὸς, ἦτο ἕνας τύπος πολὺ φιλόδοξος. Ἐτόλμησε κάποτε νὰ φιλοδοξήσῃ τὴν καρδιάν καὶ τὴν χεῖρα τῆς κόρης τοῦ δικτάτορος τῆς Ἀγγλίας Ὀλιβερ Κρόμβελ. Ὁ τρομερὸς τύραννος ἀντελήφθη τοὺς σκοποὺς του, δὲν ἐφάνερωσε τίποτε καὶ ἠκέσθη μόνον νὰ παρακολουθῇ κρυφίως τὰς κινήσεις τῶν δύο νέων.

Μιά μέρα, συνέλαβε ἐπ' αὐτοφῶρον τὸν παπᾶ στὰ πόδια τῆς κόρης τῆς. Διέταξε νὰ τὸν συλλάβουν καὶ ἵτοιμάζωτο νὰ τὸν κρεμάσῃ, ὅταν ὁ τολμηρὸς καὶ ἐξυπνὸς ἑραστής, χωρὶς νὰ τρομάξῃ διὰ τὸν κίνδυνον, ἰκέτευσε τὸν Κρόμβελ νὰ τὸν βο- θήσῃ νὰ πείσῃ τὴν κόρην του νὰ θελήσῃ νὰ τοῦ δώσῃ ὡς γυ- ναῖκα τὴν καμαριέρα τῆς.

— Αὐτὸ ἐξητοῦσα γονατιστὸς ἀπὸ τὴν δεσποινίδα, εἶπε κλαίοντα.

Ἡ ἐτοιμότης τοῦ παπᾶ ἔκαμψε τὸν ὦμον δικτάτορα καὶ μετ' ὀλίγον ὁ ἠμέλιος ἦγανος τοὺς δύο ἐραστὰς.

Ο Πιρὸν ἀποκαλοῦσε τοὺς κατοίκους τῆς Μπὸν γαϊδουρία. Περιπατῶντας κάποτε σὲ μιὰ ἐξοχὴ τῆς Μπὸν, οἱ φίλοι του τὸν ἐβλεπαν νὰ σκύβῃ διαρκῶς καὶ νὰ κόβῃ μ' ἕνα μαχαίρι τὰ γαι- δουράγκαθα ποὺ συναντοῦσε. Κάποιος τὸν ἠρώτησε:

— Μὰ τί κάνεις ἐκεῖ Πιρὸν;

— Εὐρίσκομαι εἰς ἐμπόλεμον κατὰ τασιν με τοὺς κατοίκους τῆς Μπὸν καὶ τοὺς κόβω τὰ τρόφιμα, ἀπήντησεν ὁ τρομερὸς σατυριστὴς.

Ο Ἀνρίβας συνεβούλευε τὸν Προνοίαν νὰ δώσῃ μάχην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

— Δὲν τολμᾶ, τοῦ ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος, τὰ σπλάγγνα τοῦ θύματος δὲν μοῦ ἀναγγέλουν τίποτε εὐχάριστον.

— Καὶ πιστεύεις λοιπόν, ἐφώνησεν ὁ Ἀνρίβας ὑπερηφάνως, περισσότερο ἕνα ἄθλιο φορῖμι ἀπὸ ἕνα γέρο στρατηγὸ;

Ἡ διάσημος Ἱταλὶς ἀοιδὸς Γαβριέλλα, εὐρισκομένη στὴν Πετρούπολι, ἐξήγησεν ἀπὸ τὴν Αὐτοκράτειραν τῆς Ρωσίας πέντε χιλιάδας δοῦκάτα διὰ νὰ τραγουδήσῃ ἐνώπιόν τῆς.

— Τὸ ποσὸν εἶνε ὑπερβολικόν, τῆς εἶπεν ἡ Αὐτοκράτειρα. Δὲν πληρώνω τόσον οὔτε τοὺς στρατηγούς μου.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀπήντησεν ἡ Ἱταλὶς καλλιτέχνης, βάλατε τοὺς στρατηγούς σας νὰ τραγουδήσουν.

Μιά μέρα, ποὺ ὁ Γάλλος στρατηγὸς Κατινὰ ἐγύριζε στὸ κτήμα του βυθισμένος σὲ σκέψεις, ὅπως συνήθιζε πάντα, ἕνας νεαρὸς εὐγενὴς, πολὺ βλάκας, τὸν πλησίασε χωρὶς νὰ βγάλλῃ τὸ καπέλλο του καὶ τοῖ εἶπε:

— Γέρο, δὲν ξέρω τίνος εἶνε αὐτὸ τὸ κτήμα, ἀλλὰ μπορεῖς νὰ πῆς σ' ἐκεῖνον ποὺ τῆχει πῶς ἐπήρα μόνος μου τὴν ἀδεία νὰ κυνηγήσω ἐδῶ μέσα.

Μερικοὶ χωρικοὶ, ποὺ ἦσαν ἐκεῖ κοντά, ἄρχισαν νὰ γελοῦν δυνατά. Ὁ νεαρὸς εὐγενὴς τοὺς ἐρωτᾷ με αὐθάδη τόνον γιατί γελοῦν.

— Με τὸν τρόπο ποὺ μιλάς στὸν στρατηγὸ Κατινὰ.

Ὁ ἀνόητος τὰ χάνει τότε, βγάνει τὸ καπέλλο καὶ ζητεῖ συγγνώμην ἀπὸ τὸν στρατηγὸ γιὰ τὴν αὐθάδειάν του.

— Δὲν πιστεύω νὰ πρέπῃ νὰ γνωρίζῃ κανεὶς κάποιον γιὰ νὰ τοῦ βγάλλῃ τὸ καπέλλο του, ὅταν τὸν πλησιάσῃ νὰ τοῦ μι- λήσῃ, ἀπήντησε ὁ Κατινὰ καὶ τοῦ ἐγύρισε περιφρονητικῶς τὶς πλάτες.

Ἡ μητέρα τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' ἀπέθανε ἐπάνω στὴ γέννα, ἀφοῦ ἔφερε στὸν κόσμον τὸν μεμπτε ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ Λουδοβίκος ΙΔ'. Λίγο προτοῦ ξεφυγῆσῃ, εἶπε καὶ τῆς ἔφε- ραν τὸ νεογέννητον. Τὸ ἀγκάλιασε, τὸ ἐφίλησε μετὰ στοργῆς καὶ τοῦ εἶπε:

— Σὲ φιλῶ με ὅλη μου τὴ καρδιά, ἄν καὶ μοῦ στοιχίζεις λίγο ἀκριβά.

Ἡ Πρωσικὴ Βουλὴ ἀπεδέχθη μίαν πρότασιν τῶν ἐθνικισ- τῶν περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἰς τὴν δι- δασκαλίαν τῶν Γυμνασίων διὰ τῆς λατινικῆς, ὡς ὑποχρεωτι- κῆς. Ἦδη ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν ὑποχρεωτικὴ παραμένει μό- τον ἡ Ἀγγλική.

Στὴν ἀρχαία Βαβυλῶνα, ὅλαι αἱ γυναῖκες, κατασηνώου- σαι ἄλόγουρα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, εἶχαν τὴν ἱερὰν ὑπο- χρέωσιν νὰ παραδίδωνται ἀπαξ τοῦ ἔτους εἰς τὸν πρῶτον τυ- χόντα, ποὺ θὰ τὰς ἐζήτει, πρὸς ἐξιλέωσιν κάθε ἁμαρτίας ποὺ εἶχαν διαπράξει εἰς τὴν ζωὴν των. Οἰσοδῆποτε ἄγνωστος τὰς ἐπλησίαζε καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν θεάν, συνετέλει εἰς τὸν ἐξαγι- σμὸν τῆς ψυχῆς των, διὰ τῆς ἀπολαύσεως τοῦ σώματός των. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπὸ ὅλας ἐκείνας πᾶς ἁμαρτωλάς, ποὺ ἔστηναν μίαν κομψὴν σκητὴν γύρω εἰς τὸν ναὸν, ὅσαι ἦσαν ὠραῖαι εὕρισκαν πολὺ γρήγορα τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἐξαγισμοῦ. Ἄλλ' αἱ ἄσχημοὶ ἠναγκάζοντο νὰ περιμένουν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας προτοῦ ἐπιτύχουν.

Ἡ Βίβλος τὴν ὁτοίαν εἶπεν ἐκτυπώσει ὁ Γουτεμβέργιος καὶ ἦτις εἶχε κομισθῆ εἰς Νέαν Ὑόρκην με τριῖμα τῆς συλ- λογῆς κομψοτεχνημάτων τοῦ λόρδου Λέβερχουλμ, θὰ πωληθῆ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἰς πλειστηριασμόν. Ὑπολογίζεται ὅτι διὰ τὸ σπάνιον αὐτὸ ἀντίτυπον θὰ πληρωθῶν τὸ ὑλάτιστον 75.000 δολλάρια. Ἡ Βίβλος αὐτὴ ἀριθμεῖ βίον 470 ἐτῶν καὶ ἀνήκει ἐπὶ τέσσαρας κίβωνας εἰς ἕν μοναστήριον βενεδικτίνων πλησίον τῆς Βιέννης. Τὸ ἀντίτυπον τοῦτο θεωρεῖται ὡς δια- τελοῦν εἰς καλλιτέραν κατάστασιν ἀπὸ τὸ σωζόμενον εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἰδρύθη μία εἰταιρεία Ζωοφίλων με ἀποκλει- στικὸν σκοπὸν τὴν προστασίαν τοῦ γένους τῶν ἐλεφάντων. Πράγματι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ ἐλέφαντες βαίνουν ἐλαττούμενοι κατὰ γεωμετρικὴν πρὸσθον καὶ τείνουν μίαν ἡμέραν νὰ ἐξαφ- νισθοῦν. Ἦδη ὑπολογίζεται ὅτι εἰς ὀλόκληρον τὴν Κεντρῶαν Ἀφρικὴν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ προβοσκιδόφου γένους δὲν ὑπερβαίνουν τοὺς δισχιλίους.

Γάμοι

Ὁ κ. Κώστας Παπαδήμας, συμβολαιογράφος καὶ ἡ Δις Αἰκατερίνη Κ. Τσολακοπούλου ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ἐν Ἀθήναις.

ἝΚΚΛΗΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ

Ὁ κ. Διομήδης Σφακιανᾶκης, Ἰδιαιτερος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ Δεσποινὶς Πέπη Χριστοδούλου ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Μαρτίου ε. ἔ. Παράνυμφος παρέστη ὁ κ. Δημήτριος Ταν- ταλίδης, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΦΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΙ

ΓΡΗΓ. ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΖΑΪΜΗ 6

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ

ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΑΡ' ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΙΣ,

ΤΡΑΠΕΖΑΙΣ ΚΑΠ. ΚΑΠ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: „ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ“

ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: „ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΝ“—ΑΘΗΝΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — Ἰδρυθεῖσα τῷ 1918

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις. — Ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ καταβληθὲν Δρ. 10,000,000

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ἀποθεματικά Δρ. 3.053.209.—

Ταμειυτήριον μέχρι Δρ. 75.000 ἐπὶ τόκῳ 6 ο/ο.
Ταμειυτήριον εἰς Συναλλάγμα μέχρι λιρῶν Ἀγγλίας 200, δολλαρίων 1.000 ἐπίσης πρὸς 6 ο/ο.
Εἰς Συναλλάγματα ἐπὶ ἐτέρων χωρῶν εἰς ἀνάλογα ποσὰ καὶ ὑπὸ λίαν ἐπωφελεῖς ὄρους χάριν τῆς ἀπο- ταμειύσεως

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΤΟΥ „ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ“

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ: Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΕΝ ΛΑΡΙΣΗ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΔΟΙΚΗΤΙΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΒΑΛΛΥΝΔΡΑΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ—ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ—ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 299

ΧΡ. ΔΟΥΚΑΣ Έπιμελητής τῆς ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Συγγροῦ Πανεπιστ. Κλινικῆς τῶν Ἀφροδισίων καὶ Δερματικῶν, π. βοηθός ἐν τῇ Charité τοῦ Βερολίνου. Γερανίου 34. 8—9 1)2 καὶ 5 1)2—8. Τηλέφωνον 7—12.

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ «ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ»

ΕΜΜ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ, *συφιλιδολόγος—δερματολόγος*, τέως ἐσωτερικός Ιατρός ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Α. Συγγροῦ. Δέχεται Γερανίου 34, 10—1 καὶ 3—5. Τηλέφωνον 7—12

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΙΑΠΩΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΓΕΩΡΓ. Α. ΜΗΣΙΟΥ ΒΟΥΛΗΣ 15

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΣ

ΟΔΟΣ ΠΙΝΔΑΡΟΥ 15 ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ ΓΛΥΚΑ ΣΑΣ

ΣΤΟΥ ΚΑΡΡΑ

ΣΤΑΔΙΟΥ 20

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Ο „ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΓΩΝ“

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

«ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ»

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Ο „ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΓΩΝ“

ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΟΔΟΣ ΡΟΜΒΗΣ 22—ΑΘΗΝΑΙ

Ο ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ

—ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3—

ΔΙΔΕΙ

βιβλία με μηνιαίας δόσεις

Ζητήσατε ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΝ δωρεάν

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΘΕΑΤΡΟΝ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ ΕΚΔΟΤ. ΟΙΚΟΥ ΓΑΝΙΑΡΗ

Ἀγαθὸν Φράγς: Ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἀγγέλων
Ἀλ. Κονπρίν: Ἡ Γιάμα. Κίελαντ: Ἡ Ἑλσα. Μ.
Μπωμέ: Ἡ Ντίντα Ἴφεν. Σνίτσλερ: Ὁ Γύρος. Ἀν-
τρέ Ζίντ: Ἡ τυφλὴ Γερτρούδη. Σιέγκεβιτς: Ἡ Κα
Ἑλιξεν. Μπέρκσον: Φαντάσματα—Ὀνειρα. Τίμερν-
τιγκ: Ἀφροδίσιος Ἡθική. Κλὼντ Φαρρέρ: Μὲς
στοὺς καλνοὺς τοῦ Ὀπίου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Π. ΓΙΑΤΡΑ

ΟΔΟΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 11

ΣΤΕΡΓΙΟΣ Ζ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΕΝ ΛΑΡΙΣΗ

Ἐναντι Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως

ΝΟΜΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΣΩΦΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ—ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΖΑΪΜΗ 6

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ «ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ»